Guilielmi Phalerii

AD
Grammaticen Ordinariam
SUPPLEMENTA,
ET
Pædagogica quædam Alia.

Omnia ferè, ex usu & observatione conscripta, & nusquam, nisi in hisce chartis, extantia.

Editio 2da. Auctior facta

1. *Quarundam regularum vernaculâ, quæ efflagitata est, Interpretatione.*
2. *Petitoriarum, quæ â pueris in Academiâ, scholas sibi obtestantibus, exhiberi solcant: Typis aliquot non-incommodis.*
3. *Februarii Bissextilis vero computo, Ab iis præcipuè, qui Commentariolos, vulgò* Almanack *vocatos, quotannis edunt, maximoperè considerando.*

ARMA VIRUMQ; CANIT; tenui modulatus avena
Sylvestrem musam; TITYRE TU PATULÆ:
TITYRE TU PATULÆ; cecinit molimine primo,
Postera qui repetens, ARMA VIRUMQ; CANIT.

VIto. Idus Vleis. Anno Tentationis Quinto.

Londini excudebat R. W. *pro* R. Davis
Bibliopolâ Oxoniensi. 1652.

Ad Lectorem, verba duo.

1. PRO *rectâ verbi Interpretatione, quæ est* pa: 11. *Parvulis jam primùm Accidentia imbibentibus, Codices emendare habet calamo, solers in Grammaticis Informator. Nam in re tam perpetui Latiiq; usûs,* dediscenda *proponere* edi-scenda, *cum tam-nullo labore* Retinenda *proponi possint; An non hoc esset dementiæ plus-quam-extremæ?*

2. *Quoties Thema, Epistolam aut Prosam aliam adornare habent duæ Humanitatis classes; Pro septem Admonitionibus* pa: 61. *(septimâ inprimis) eos docere, instituere & quasi manuducere non gravabitur magister sciens & fidelis.*

1. Ad Orthographiam, supplementa.

Notæ Orthographicæ & Syntacticæ, in Grammaticis aut non proposita, aut obscuriùs.

1 *Notæ Orthographicæ.*

1. HYphen (ex ὑπὸ sub & ἓν unum, quòd duæ dictiones pro compositâ unâ reputantur) est nota subunionis & connexionis; ut, *Qui labores supra-humanos sustuleris. Ante-malorum.*

Semi-bovémq; virum, semi-virúmq; bovem.

Pius, magis-pius, maximè-pius. Plus-quam-perfectum.

2. Asteriscus fit sic, *.

3. Obeliscus, sic, †.

4. Notæ citationis in margine paginarum, sub hâc formâ, „ „ „ " " "

5. Nota Insertionis [ ] Quadraturæ dimidiatæ; Anglicè, Semiquadrats & Brackets.

2. *Notæ Syntacticæ.*

1. COmma fit ad finem & pedem dictionis ſic (,). *Regula.*

Quot verba, ſive expreſſa ſive ſubintellecta tot plerumq; pauſæ. .i. Quot occurrant Relativ & Conjunctiones, tot maximam partem ſignan tur membra, quæ ſingula ſuum habent verbum au explicitum aut ſubauditum; adeò ut verbum pau ſas dinumeret, Relativũ & Conjunctio modificet

Nulla eſt juſta periodus, in quâ hujus rei exem pla non eſt intueri.

Anglicè ſic; There be ſo many pawſes in eve ry period, as there be Verbs, whether expreſſed oꝛ underſtood .i. As many Relatives and Con junctions as you have, you are ſtill in a manner to mark-out ſo many Commaes; All which have each his Verb expꝛeſſed oꝛ underſtood; ſo that the Verb does number the pawſes, but a Relative oꝛ Coniunction foꝛ the moſt part doth note 'em out.

There is no perfect period, wherein you may not of this matter ſee examples.

2. Colon ſic notatur (:) ſemi-colon verò ſic(;) quod idẽ apud Græcos eſt punctũ Interrogativũ.

3. Periodus dividitur in partem antecedentem & conſequentem. Illa, Protaſis : Hæc, Apodoſis dicitur. Fit hoc ſigno (.) Quod quidem in ſum mo Lineæ appoſitum, eſt Colon Græcis; Ad imum verò, (ut apud Latinos) Periodus.

4. Exclamatio, Admiratio, &c. ſic ſignantur(!).

2. *Ad Accidentia sive Etymologiam, Supplementa.*

1. Declinationum Paradigmata.

Declinationis primæ.

Musa sylvestris.
Mensa nitens.
Poeta doctissimus.
Verna discinctus.
Filia nubilis.
Dea celeris. Deæ celeres, Horæ.
Mula lutulenta.
Equa Armentalis.
Liberta fidelis.
Anima recens.

Declinationis secundæ.

Magister sciens.
Vir fortis.
Liber subtilis.
Colus plena.
Logos inanis.
Dominus potens.
Deus Optimus-Maximus. Deus O. M.
Dii falsi.
Filius Unigenitus.
Georgius Cappadox.

2. *Notæ Syntacticæ.*

1. COmma fit ad finem & pedem dictionis sic (,). *Regula.*

Quot verba, sive expressa sive subintellecta tot plerumq; pausæ. .i. Quot occurrant Relativa & Conjunctiones, tot maximam partem signantur membra, quæ singula suum habent verbum explicitum aut subauditum; adeò ut verbum pausas dinumeret, Relativũ & Conjunctio modificet.

Nulla est justa periodus, in quâ hujus rei exempla non est intueri.

Anglicè sic; There be so many pawses in every period, as there be Verbs, whether expressed or understood .i. As many Relatives and Conjunctions as you have, you are still in a manner to mark-out so many Commaes; All which have each his Verb expressed or understood; so that the Verb does number the pawses, but a Relative or Conjunction for the most part doth note 'em out.

There is no perfect period, wherein you may not of this matter see examples.

2. Colon sic notatur (:) semi-colon verò sic(;) quod idẽ apud Græcos est punctũ Interrogativũ.

3. Periodus dividitur in partem antecedentem & consequentem. Illa, Protasis : Hæc, Apodosis dicitur. Fit hoc signo (.) Quod quidem in summo Lineæ appositum, est Colon Græcis; Ad imum verò, (ut apud Latinos) Periodus.

4. Exclamatio, Admiratio,&c. sic signantur(!).

2. *Ad*

2. *Ad Accidentia sive Etymologiam, Supplementa.*

1. Declinationum Paradigmata.

Declinationis primæ.

Musa sylvestris.
Mensa nitens.
Poeta doctissimus.
Verna discinctus.
Filia nubilis.
Dea celeris. Deæ celeres, Horæ.
Mula lutulenta.
Equa Armentalis.
Liberta fidelis.
Anima recens.

Declinationis secundæ.

Magister sciens.
Vir fortis.
Liber subtilis.
Colus plena.
Logos inanis.
Dominus potens.
Deus Optimus-Maximus. Deus O. M.
Dii falsi.
Filius Unigenitus.
Georgius Cappadox.

Agnus tener.
Lucus lucens.
Vulgus mobile.
Populus furens.
Chorus Circularis.
Fluvius decurrens.
Regnum Cœleſte.
Damnum ingens.
Malum grande.
Verbum inſolens.
Ambo oculi.
Ambæ manus.
Ambo cornua.
Duo fratres.
Duæ ſorores.
Duo Jumenta.

Declinationis tertiæ.

Lapis incuſus.
Pater durus.
Panis ater.
Acutum opus.
Caput lepidum.
Nubes denſa.
Parens rigidus.
Parens fœcunda.
Chari parentes.
Raucus bubo, vel rauca bubo.
Virtus animoſa.
Animal providum.

Hibernum Cubile.
Immensum Calcar.

Declinationis quartæ.

Manus explicita.
Citatus gradus. Citati gradûs.
Porticus ampla.
Cornu ramosum.

Declinationis quintæ.

Meridies appetens.
Res divina.
Facies rugosa.
Acies instructa.
Clara dies.
Negotiosus dies.

Voces Artis, ad Tractationes Latinas fœlicius expediendas, in omnes casus figurandæ.

N*Omen substantivum Appellativum.*
Numerus singularis.
Casus Nominativus.
Genus Masculinum.
Genus Neutrum. Neutri generis, passim apud veteres Grammaticos, Archaismus.

Genus Commune duûm.
Declinatio prima.
Gradus positivus, Gradûs positivi, &c.
Pronomen primitivum-Relativum.
Persona prima.
Verbum personale.
Modus Indicativus.
Tempus præsens.
Tempus perfectum.
Conjugatio prima.
Verbum irregulare.
Verbum Neutrum.

Declinatio Adjectivorum.

Bonus, est Nomen Adjectivum trium terminationum, cujus masculinum & neutrum sunt secundæ declinationis, fœmininũ verò primæ, sic inflectitur, S. N. *Bonus, bona, bonum*, &c.
Exitus bonus.
Ars bona.
Jus optimum.

Niger, est nomen, &c. inflectitur pro paradigmate bonus, hoc modo ; S. N. *Niger, nigra*, &c.
Collis niger.
Ovis nigra.
Nemus nigrum.
Alius mos.
Alia Ratio.
Aliud argumentum:

Alius

Alter oculus.

Altera auris.

Alterum brachium.

Fœlix, Nomen Adjectivum trium Articulorum tertiæ declinationis, sic inflectitur, S. N. Hic hæc & hoc *fœlix*, Gen. hujus, &c.

Fœlix hortus.

Industria fœlix.

Omen fœlix.

Ingens, Nomen Adjectivum trium Articulorum, tertiæ declinationis, inflectitur pro paradigmate *fœlix*, hoc modo, S.N. Hic hæc & hoc *Ingens*, &c.

Ingens animus.

Ingens pecunia.

Ingens gaudium.

Vultus tristis.

Hyems tristis.

Bellum triste.

Melior, Nomen adject. Comparativi gradûs, tertiæ declinationis, sic inflectitur, S.N. Hic & hæc *melior*, & hoc *melius*. Gen. hujus *melioris*, &c.

Celer, Nomen Adjectivum proprii flexûs, tertiæ declinationis, sic inflectitur. S.N. Hic *celer*, hæc *celeris*, hoc *celere*, aut aliter sic, Hic & hæc *celeris*, & hoc *celere*. Gen. hujus *celeris*, &c.

2. Gradus Comparationis Anglicani.

POsitivus, Hard.

Comparativus; more-hard, harder, hardish, somewhat-hard, pretty-hard, harder-then-ordinary, &c.

Superlativus; most-hard, hardest, very-hard, right-hard, full-hard, passing-hard, marvellous-hard, &c.

Submonitio. Poore, pretty, somewhat, little, pedling, silly & similia, diminutiva Romana sæpiùs, tibi notant aut exquirenda aut cudenda; suntq; voces irridentium, miserantium, adulantium, modestè loquentium, &c. ut, my poor endeavor, *mea opella*. A petty King, *Regulus*. A pedling Poet, *Poetaster*. A little fellow, *Homunculus*. A poor gain, *Lucellum*. A dear heart, *Corculum*. A small field, *Agellus*. Pretty well, *melinsculè*. A sorry or silly Rhetorician, *Rhetorculus*. A poor pittance, *Portiuncula, particula,&c.* sic, *Sub-absurdus*, somewhat-absurd, absurdish; *Sub-argutus*, *& sub-argutulus*, apud Gell: *Vinum sub-merum. Plaut.* Almost clean and pure Wine. *Submolestè ferre.* Cic. *Subrufus aliquantulum. Plaut. Pleonasmus.*

3. Of the Pronoune.

A Pronoune is a part of spéech much like to a Noune, and many times put for a noune; as *Ea* for *Mulier*; *Ipsa* for *filia-familiâs*, among Lawyers. So, *Ipse dixit*. *Ipsa*. i. *hera* apud Plautum. So we in English. The stoutest He.

Foure

Foure of the eight Primitives; *Hic, Ille, iſte, is*; and theſe two, *idem* and *qui*; ſix in all, be Relatives, becauſe they rehearſe, &c.

S. N. *Idem, eădem, ĭdem.*
G. *ejuſdem.*
D. *eidem.*
A. *eundem, eandem, ĭdem.*
Vocativo caret.
Abl. *eōdem, eādem, eōdem.*

P. N. *Iidem, eædem, eădem.*
G. *eorundem, earundem, eorundem.*
D. *iiſdem* vel *eiſdem.*
A. *eoſdem, eaſdem, eădem.*
V. caret.
Abl. *iiſdem* vel *eiſdem.*

Virg. *Atq; īdem jungat vulpes & mulgeat hircos.*
Ovid. *Nil prodeſt, quod non lædere poſſit ĭdem.*

4. Conjugationum Paradigmata.

1. A*Mo. Deămo.* Paſſiva, *Amor, deămor.*
2. A*Doceo. Condoceo. Timeo.* Paſſiva, *Doceor. Condoceor. Timeor.*
3. *Lego. Sublĕgo. Rapio. Statuo.* Paſs. *Legor. Sublĕgor. Rapior. Statuor.*
4. *Audio. Exaudio. Sentio.* Paſs. *Audior. Exaudior. Sentior.*

5. Recta verbi Interpretatio.
Modus Indicativus.

PRæſens. *Amo*, I love, or do love.
Paſſivum, *Amor*, I am loved.

Imperfect

Imperfectum, *Amabam*. I loved, or did love.
Passi. *Amabar* I was loved.
Perfectum. *Amavi*, I loved or have loved.
Pass. *Amatus, ta, tum sum* vel *fui*, I have been loved, or I was loved.
Plusquamperfectum, *Amaveram*, I loved or had loved.
Pass. *Amatus ta, tum eram* vel *fueram*, I had been loved, or I was loved.
Futurum, *Amabo*, I shall or will love.
Pass. *Amabor*, I shall or will be loved.

Modus Imperativus.

Ama, amato, Love thou, or doe thou love. *Amet, amato*, Love he, or let him love. P. *Amemus*, Love we, or let us love. *Amate, amatote*, Love ye, or doe ye love. *Ament, amanto*, Love they, or let them love.

Pass. *Amare, amator*, Be thou loved. *Ametur, amator*, Be he loved, or let him be loved. P. *Amemur*, Be we loved, or let us be loved. *Amamini, amaminor*, Be yee loved, *Amentur, amantor*, Be they loved, or let them be loved.

Submonitiones.

1. Solent Latini præsenti Conjunctivi, loco Imperativi non rarò uti; ut, *facias, accipias, quiescas, sis*, pro, *fac, accipe, quiesce, es* vel *esto*. Interdum etiam adjungunt *fac* aut *rogo*, aut consimilia, ut *fac memor sis promissi. Fac cogites, &c.* Si quando igitur

igitur verbū aliquod Imperativi voce destituatur, ad præsens Conjunctivi confugiendum erit; cui quidem nonnunquam addemus & aliud verbum, ut *Da operam*, *Labora ut possis*, *Rogo te ut possis*. *Fac* tuum ipsius animum *possis* vincere. Nam si quis neget se posse aliquid facere, atque imperes hoc modo, *possis*; non tam apertè significabis te jubere, quam si verbum, *fac* vel *labora*, addideris. Sic; *fac velis*, &c.

2. Modus mandativus & Futurum Imperativi Legislatoribus sunt accommodatissima.

Modus Optativus.

Futurum, *Utinam Amem*, God grant I love or doe love. Pass. *Utinam Amer*, God grant I bee loved.

Præsens & imperfectum, *Utinam amarem*, would God I loved or did love. Pass. *Utinam amarer*, would God I were loved.

Plusquamperfectum, *Utinam amavissem*, would God I loved or had loved. Pass. *Utinam amatus, amata, amatum essem* vel *fuissem*, would God I had been loved.

Submonitio.

Voces Præteriti & Futuri Optativi, prout in Accidentibus sunt propositæ, rarò aut nunquam occurrunt apud Scriptores.

Modus Potentialis.

Præsens, *Amem*, I may or can love. I will love. I must love, or I ought to love. Pass. *Amer*, I may or can be loved. I will be loved. I must be loved, or I ought to be loved.

Imperfectum, *Amarem*, I might or could love I would love I should love, or I ought to love. Pass. *Amarer*, I might or could be loved. I would be loved. I should be loved, or I ought to be loved.

Perfectum, *Amaverim*, I might or could have loved. I would have loved. I should have loved, or I ought to have loved. Pass. *Amatus, ta, tum sim* vel *fuerim*, I might or could have been loved. I would have been loved. I should have been loved, or I ought to have been loved.

Plusquamperfectum-in-suppositione, *Amavissem*, I had loved. Pass. *Amatus, ta, tum essem* vel *fuissem*, I had been loved.

Futurum exactum, *Amavero*, I shall have loved, or I will have loved. Pass. *Amatus, ta, tum ero* vel *fuero*, I shall have been loved, or I will have been loved.

Exempla Plusquamperfecti-in-suppositione & futuri exacti.

Ovid. *Thesea Pirithous non tam sensisset amicum,*
Si non infernas vivus adisset aquas.

Idem. *Mittere me stygias si jam voluisset ad undas*
Cæsar, in hoc vestrâ non eguisset ope.

I had greatly loved my Master, if I had duely considered his continual toyl and paines. *Magnoperè amavissem præceptorem, si labores ejus & continua tædia ritè expendissem.*

Fut. A boy shall never have loved his Master as he ought, unless aforehand he shall have duely considered his continuall toyle and labours. *Præceptorem, ut par esset, puer nunquam amaverit, nisi priùs tædia ejus & labores assiduos diligentissimè consideraverit.*

We shall have gone home and returned, before yée shall have eaten-up your bever. *Nos domum profecti, reversi fuerimus, priusquam tu merendam perederis.*

Dixeris egregiè, notum si callida verbum
Reddiderit Junctura novum.

Submonitio. 1ma.

Imperfectum Potentialis Anglicanum, Latinis sæpissimè est præsens; ut, *Quid ego irrigationes, quid agri fossiones repastinationesq́, proferam?* Cat. Maj. What should I speak of — ? Ibid: *Quid de utilitate loquar stercorandi?*

Submonitio. 2da.

Plusquamperfectum-in-suppositione & Futurum exactum, triplicem potestatem, per *possum, volo* & *debeo*, non admittunt.

Submonitio. 3^tia^.

Voces plusquamperfecti & futuri potentialis, prout in Rudimentis sunt expositæ apud Authores non leguntur.

Sub-

Submonitio. 4ta.

In Carmine, quoties Plusquamperfectum in suppositione minùs quadrat; Orationis angustiæ consulere licitum est per Imperfectum Potentialis vel Plusquam perfectum Indicativi, ut,

Ovid. *Si tamen hæc navis vento ferretur amico,*
Ignoraretur forsitan ista fides.
pro, *Lata fuisset, Ignorata fuisset.*
Idem. *Si non Euryalus Rutilos cecidisset in hostes,*
Hirtacidæ Nisi gloria nulla foret.
Foret pro *fuisset.*
Virg. *Et si fata Deûm, si mens non læva fuisset,*
Impulerat ferro Argolicas fœdare latebras,
Trojaq; nunc stares, Priamiq; arx alta maneres,
pro, *Impulisset, stetisses, mansisses.*

Modus Subjunctivus.

Præsens, *Cùm amem,* When I love or do love.
Pass. *Cùm amer,* when I am loved.
Imperfectum, *Cum amarem,* when I loved or did love. P. *Cùm amarer,* when I was loved.
Perfectum, *Cùm amaverim,* when I loved or have loved. P. *Cùm amatus, ta, tum sim* vel *fuerim,* when I have been loved, or, When I was loved.
Plusquamperfectum, *Cùm amavissem,* when I loved or had loved. P. *Cùm amatus, ta tum essem* vel *fuissem,* when I had bēen loved, or, when I was loved.

Futurum,

Futurum, *Cùm amavero*, When I shall or will love. P. *Cùm amatus, ta, tum ero* vel *fuero*, When I shall or will be loved.

Nota.

Potentialis & Conjunctivus eosdem sæpè admittunt Rectores, ut, *Ero securior dum legam, statimq; timebo cùm legero*; When I shall have read. Futurum perfectum in Subjunctivo modo. Phill. 9. *—ut in bellis periculosis obirent homines Legationis munus audacius.* That men might undergoe, or, might be willing to undergoe. *Quòd siquis Deus mihi largiatur, ut ex hâc ætate repuerascam & in cunis vagiam, valdè recusem.* i. *largire velit, possim repuerascere & vagire, velim recusare.* Sub finem Catonis majoris.

Modus Infinitivus.

Præsens & Imperfectum, *Amare*, to love. P. *Amari*, to be loved.

Perfectum & Plusquamperfectum, *Amavisse*, to have or had loved. P. *Amatum, am, um; tos, as, a esse* vel *fuisse*, to have or had been loved.

Futurum Indefinitum Activum, *Amaturum, ram, rum; ros, as, a esse*, to love hereafter. P. *Amatum iri*, invariabile undeclined, vel *Amandum, am, um; dos, as, a esse*, to be loved hereafter.

Singulorum temporum in modo Infinitivo potestas paulò plenior & explicatior.

PRæsens Activum. Singulariter. *Æquum est me puerum amare Informatores.* i. *ut ego puer amem Informatores.* **It is fit that I being a Scholler-boy doe love my teachers.** Passivum. Pluraliter. *Nemo est qui nesciat nos duos vehementer amari ab Informatore.* i. *quòd nos duo a Præceptore amamur unicè.*

Imperfectum Activum. Pluraliter. *Æquum erat nos pueros amare Informatores.* i. *ut nos pueri amaremus Informatores.* **It was but reason that wee Scholler-boyes did love our teachers.** Pass. sing. pers: tertia.—*Id sibi negoti credidit solum dari.* i. *quod id negotii solum dabatur sibi.*

Perfectum Activum, pers: secunda. *Scio te vehementer amâsse & literas & præceptorem.* i. *quod tu vehementer amâsti & literas & præceptorē.* Pass. sing. pers: prima. **All our forme-fellowes know that I was greatly beloved by my Master.** *Sciunt omnes compares me a Magistro vehementer amatum.*

Plusquamperfectum Act: pers tertia sing *Melius fuisset, puerum amâsse Informatores.* i. *quòd puer amâsset* vel *si puer amavisset Informatores.* Pass: pers secunda pluralis. *Honestum vobis fuisset a præceptore amatos fuisse.* i. *si a præceptore amati fuissetis.*

Submonitio.

In modo Infinitivo, Imperfectum a præsenti, Plusquam-

Plusquamperfectum a perfecto dignoscitur per verbum finiti modi antegressum.

Triplex futuri potestas.

1. Futurum Indefinitum post præsens finitum. Persona tertia singularis. *Recipit quisq; puer in baptismo suo se amaturum esse Informatores.* i. *quòd ipse amaturus est* vel *amabit Informatores.* **That he will love.** ——

2. Futurum Infinitum post præteritum finitum. Pers. secunda singularis. **I thought you would love your Masters.** *Te præceptores amaturum putavi.* i. *quòd amaturus eras* vel *esses.*

3. Fururum exactum. Persona prima singularis. *Quis ignoret me nunquam, ut par esset, amaturum fore Informatores.* i. *quòd ego nunquã amavero* vel *amaturus fuero Informatores, priusquam tædia eorum & fidem expendero quàm-studiosissimè?* —— **That I shall never have loved, as were fit.** ——

Passivè.

Fut: in potestate primâ. Persona prima pluralis. *Speramus nos magnoperè amatum iri* vel *amandos esse ab Informatore.* i. *quod à præceptore magnoperè amabimur.* **That we shall be** ——

Futurum in potestate alterâ. Persona tertia pluralis. *Sperabam nepotes meos a præceptore magnoperè amatum iri* vel *amandos esse.* i. *quòd Informatori magnoperè amandi essent.* **That they should have been.** ——

Gerundia, *Amandi*, **Of loving**, &c.

Supinum prius sive Activum, *Amatum*, **To love.**

 Supinum

Supinum posterius sive Passivum, *Amatu*, To be loved.

Participia Activa; Præsens, Hic, hæc & hoc *Amans*. G. hujus *Amantis*, &c. Loving. Futurum in rus, *Amaturus*, *a*, *um*, To love or about to love; or, Ready to love; or, Like to love.

Participia Passiva; Præteritum, *Amatus*, *a*, *um*, Loved. Futurum in dus *Amandus*, *a*, *um*, To be loved; or, That ought to be loved; or, That should be loved; or, Fit to be loved; or, That deserves to be loved.

6. Deponentium & Communium Paradigmata, in Conjugatione

1. C*Riminor*; cujus Passivum mutuatitium est, *Accusor*.
2. *Fateor*. *Agnoscor*.
3. *Persequor*; cujus Passivum periphrasticum est, *Persecutionem patior*, To be persecuted. *Perpetior*. *Feror*.

Tuor, To behold; cujus Pass. mutuatitium, *Aspicior*, To be beheld, to be lookt-upon.

4. *Experior*. *Probor*.

Sic declinantur,

Criminor, *criminaris vel criminare*, *criminatus sum* vel *fui*, *criminari*; *criminandi*, *criminando*, *criminandum*; *criminatum*, *criminatu*, *criminans*, *criminaturus*, *criminatus*; &, si regit Accusativum, *criminandus*, ab Activo ficto, *Crimino*, *criminas*, *criminavi*, &c.

Sic

Sic Conjugantur,

Modus Indicativus, Præsens, *Criminor*, I accuse or doe accuse. Pass. *Accusor*, I am accused, &c.

Modus Infinitivus, Præsens & Imperfectum, *Criminari*, To accuse. Pass. *Accusari*. To be accused.

Perfectum & Plusquamperfectum, *Criminatum, am, um*; *criminatos, as, a esse* vel *fuisse*, To have or had accused. Pass. *Accusatum, am, um*; *tos, as, a esse* vel *fuisse*, To have or had been accused.

Futurum Indefinitum Activum, *Criminaturum, am, um*; *ros, as, a esse*, To accuse hereafter. Pass. *Criminatum iri*, vel *criminandum, am, um*; *dos, as, a esse* vel *fore*, To be accused hereafter.

Gerundia, *Criminandi*, &c. Supinum prius, &c. Participia Activa, Præsens, Hic, hæc & hoc *Criminans, antis*, Accusing. Futurum in rus, *Criminaturus, a, um*, To accuse or about to accuse.

Participia passiva, Præteritum, *Criminatus*, Having accused. Futurum in dus, *Criminandus*, To be accused.

Submonitio.

Having loved, having taught, having read, having heard, & similia, quibus videlicet apud Latinos non respondent Participia præterita a verbis deponentibus vel communibus derivata, Latinè fiunt per, *postquam, simulac, ex quo*, aut simile aliquid & præteritum aliquod verbi Activi. Ut, Having washed our selves, doe thou wash if thou

 wilt:

will : ubi *nos* laverimus, si voles, lavato. Sic, **Hearing this, they fled.** *Hoc audito*, vel *Illud ubi audiverunt*. Non, *Hoc audientes*.

7. Ad verba irregularia, monitiones.

1. D*Ebeo*, verbum neutrum sic inflectitur; *Debeo, debes, debui, debere ; debendi, debendo, debendum* ; Supinis caret, *debens*. **I must or ought.**

Phrases de hâc potestate, *debuit nôsse*. Cic. **He should have known it, or, Hee should not have been ignorant of it.** *Debetis velle, quæ velimus*. Plau.

Debeo verbum Activum, cujus **Passivum** est *debeor*, est verbum perfectum, significans, **To owe, To be bound to.** Ut, *Debere alicui pecuniam*. Cic. *Pecunia cœpta est deberi*. Cic. **The money began to be due.**

2. In his verbis, *Possum, volo, nolo, malo, debeo*, & *Queo* ; Futurum & præsens, ut & tria præterita, ejusdem ferè sunt potestatis ; ut, *Possum vel potero*, **I may or can** ; *poteram, potui* vel *potueram*, **I might or could**, &c.

3. Post horum verborum præterita, Rarò aut nunquam legitur Præteritum Infinitivi, ut, *Potui amare*, **I could have loved** ; non, *Potui amâsse*. Sed, *debuit nôsse* ; quia in his quatuor, *Odi, cœpi, memini*

memini & *novi*, Præteritum obtinuit vim præsentis; Plusquamperfectum, præteriti.

4. Ut verbi, *Sum*, potestates fiunt signa eorundem temporum & personarum in verbis passivis; sic etiam verborum, *Possum*, *volo* & *debeo*, in modo potentiali. Unde vel ipse Potentialis, vel ejus periphrases Aurium Judicio relinquuntur semper eligendæ. Ut, *Dum prosim tibi*, vel *dum tibi prodesse possim*.

5. Neutro-passivum, *Fio*, habet Activum, *Facio*. Sic *vapulo*, *væneo*, *liceo*, *exulo*, pro Activis habent, *verbero*, *vendo*, *æstimo*, *relego vel pello in exilium*.

In compositis a *facio* cum Præpositione, ad passivam formam conficiendam, Neutro-passivum *Fio* non advocatur, ut, *Afficior*, *conficior*, *inficior*, &c. Sed *calefio*, non *calefacior*, **To be made hot.** Sic *malefio*, *benefio*, *satisfio*, *frigefio*, *liquefio*, &c. quorum Activa sunt, *malefacio*, *benefacio*, *satisfacio*, *frigefacio*, *liquefacio*.

6. Conjugatis verbis *Sum* & *Eo*, accedat semper unum ex compositis, *Absum*, *Adsum*, *Desum*, *Insum*, *Intersum*, *Obsum*, *Possum*, *Præsum*, *Subsum*, *Supersum*; *Abeo*; *Adeo*, *Ambio*, *unde ambitus*, mediâ correptâ, pro analogiâ Supini, *itum*; *Anteëo*, *Coeo*, *Circumeo*, *Exeo*, *Ineo*, *Intereo*, *Introeo*, *Obeo*, *Pereo*, *Depereo*, *Dispereo*, *Praeo*, *Prætereo*, *Prodeo*, *Redeo*, *Retroeo*, *Subeo*, *Transeo*, *Transabeo*. Et post simplex *Queo* subsequatur statim ejus solitarium compositum, *Nequeo*.

 8. Tres

8. Tres Regulæ de formatione Temporum.

1. TEmpora in *rem* & *rer*, formantur a præsenti Infinitivo Activo, addendo *m* & *r*, ut, *Amare, amarem, amarer. Ferre, ferrem, ferrer.* Sic, *Esse, essem; velle, vellem*, &c.

2. Tempora in *ram rim* & *ro*, formantur a perfecto Indicativi, mutando *i* in *e* breve, ut, *Amavi, amaveram, amaverim, amavero*; In *sem* & *se*, servando *i*, & geminando *s*, ut, *Amavi, amavissem, amavisse.*

3. In tertiâ Conjugatione, si verbum passivum, deponens vel commune desinat in *ior*, præsens Infinitivi inde fit abjiciẽdo *or*, ut, *Rapior, rapi*; *patior, pati.*

Aliàs, tantùm *or* mutatur in *i*, ut, *Legor, legi*; *loquor, loqui*; *statuor, statui.*

Submonitio.

Tuor, mutuò sumit Infinitivum *tueri* a *tueor*. *Tui* non est in usu, nisi in compositis *intui, contui*, &c. *Intuor, Contuor* apud Plautum leguntur; Sed nunc *Intueor* & *Contueor* a *Tueor* composita sunt in frequentiore usu. Anglicè, **To behold, to look upon.** *Tuor* simplex sic declinabis,

Tuor tuĕris vel *tuĕre, tuitus sum* vel *fui, tuëri, tuendi, tuendo, tuendum*; *tutum tutu*, & *tuitum tuitu, tuens, tuiturus, tuitus*; &, si regit Accusativum, *tuendus*, ab Activo ficto, *Tuo, tuis*, &c.

9. In-

9. Impersonalium Paradigmata, In Conjugatione,

1. *DElectat.* *Certatur.*
2. *Decet.* *Studetur.*
3. *Accidit.* *Agitur.*
4. *Convenit.* *Itur.*

Sic declinantur,

Modus Indicativus, *Decet, decebat, decuit, decuerat, decebit.* Imperativus, *Deceat, deceto.* Optat. Potentialis & Subjunctivus, *Deceat, deceret, decuerit, decuisset, decuerit.* Infinitivus, *Decere, decuisse.* Futurum Indefinitum deest ex Analogiâ; quia, si esset Personale, *Deceo,* careret Supinis, ut alia verba neutra secundæ Conjugationis facientia præteritum per, *ui.*

10. De Comparatione Adverbiorum.

POsitivus tantum-non semper exit vel in *è*, cum Accentu gravi, vel in *ter*, sine Accentu; ut, *Doctè, fortiter, propé.*

Comparativus, in *iùs*, cum Accentu gravi; ut, *Doctiùs, fortiùs, propiús.*

Superlativus, in *mè*, cum Accentu gravi; ut, *Doctissimè, fortissimè, proximé.*

Ad Syntaxin, Supplementa.

1. Duo Syntaxios Præcognita.

1. SYntaxis est duplex, simplex & figurata. Simplex duas habet partes, Concordantiam verborum & Regimen. Regimen duplex est, simplex, unius casûs; & Geminatum, duorum vel plurium. De Regimine Geminato traditur hæc Regula, Eidem verbo diversi casus diversæ Rationis apponi possunt, ut,

Dedit [1] *mihi* [2] *vestem* [3] *pignori, te præsente,* [4] *propriâ manu.*

2um. Regularum pars maxima sunt Regulæ sic propriè dictæ. Sunt tamen Aliquæ, quæ commodioris appellationis defectu, *Referentiæ* appellentur; quales, *Gerundia sive Gerundinæ voces,* &c. *Participia regunt casus suorum,* &c. Aliæ, Variationes; cujusmodi, *Usurpantur autem & cum his præpositionibus,* &c. *Accipiuntur autem partitivè, cum per ê, ex aut inter,* &c. Aliæ verò, Constructiones rariores, quòd genus, *Horum nonnulla genitivum interdum,* &c. *At misereor & miseresco variùs cum dativo,* &c. Aliæ demum, Elegantiæ seu Phrases Grammaticæ, quales, *Singularia sunt ista, Æqui boni consulo,* &c. *Est ubi hic dativus, tibi aut sibi, aut etiam mihi,* &c.

2. De Genesi Latinâ verbuli, (that.)

1. (That) in the beginning or end of a Sentence, with a Substantive coming after, expressed or understood, is made by ille or iste, as, *Ego illam vidi virginem*, &c.

2. (That) in the beginning of a clause, when in good English it may be turned into, who, which or whom, is, some case of *Qui, quæ, quod.*

Submonitio.

Hereof, hereto, hereat, herewith, herewithall, hereabout, herein, hereby, hereunto; Thereof, thereto, thereat, *&c.* Whereof, whereto, whereat, wherewith, wherewithall, whereabout, wherein, whereby, whereunto; are but English Enallage's and Anastrophes for, of this, of those, &c. To that, to those; for that, for those, &c. with which, with what; concerning which, in which, *&c.* as, He hath not wherewithall to buy a halter to hang himself, Non habet, *quo* restim emat ad suspendium.

3. (That) for (because that) *quòd* or *eò quòd*, as, It is the envious mans misery, that he doth not see others miserable.

4. (That) in other cases is a Conjunction, and made by *ut* (alwayes governing a Subjunctive Mood) not by *quòd*, foure wayes.

1. After verbs of asking and beseeching, as,

Orat

Orat atq; obsecrat, illi ut parcas, or, *sibi ut parcas.* Sic, *oro, rogo nequid ejusmodi facias.*

2. After verbs of commanding, as, *Illud ante omnia præcipiendum est eloquentiæ studioso,* ut *diligentiam adhibeat in legendis authoribus. Jubeo, ut tu abeas*; non, *quòd tu abeas.*

3. After verbs of Action, especially verbs of going and coming, as, *Profectus est ut audiret.*

4. After these verbs, *facio, efficio*; and these words, *tam, talis, is* and *ejusmodi* for *talis, adeò, tot, sic, ita* and such like. In all these cases (*quòd*) is barbarous.

Submonitiones.

1. In all other cases, the safest way is to let (that) be nothing in Latine, but your hint only, to make the casuall word and verb next following, the Accusative case before the Infinitive mood, as, *Divino cultu neglecto nostram perire gloriam necesse est. Audivi Cæsarem profectum esse,* &c.

2. After verbs of sense, such as *Audio, video,* &c. if you doe not make the Accusative case before the Infinitive mood, you must alwayes use *quòd*, never *ut*, as, *Audivi quòd sit profectus; video, quòd sapis.*

3. Many times also must you make the Accusative case before the Infinitive, when our tongue for haste omits (that) the proper hint for this Construction, as, Men remember not they must die, *sese mori oportere* or *sibi moriendum esse non*

reputant

reputant mortales. Angl. That they must die. I know he cannot doe it, *Illum non posse probè novi,* Angl. That he cannot doe it. I hope my master will pardon me for this time, *Mihi pro hâc vice condonaturum spero præceptorem*, Grammaticè, That my Master will pardon. (That) in this wise is ever and anon passed-by in our conceit, as well as speech.

Regula.

The nominative case before a verb coming immediately after another verb in the same sentence, in Latin must be the Accusative case before the Infinitive mood, as being the latter of two verbs.

4. (That) after (before and after) is in our tongue ever and anon omitted. Observe therefore, whensoever a Nominative case and a verb followes either (before) or (after) it is put for (before-that) and (after-that) and is in Latine *antequam*, *priusquam*, *postquam*, *posteaquam*, &c. not, ante, priùs, pòst, &c. most commonly governing a Subjunctive mood, as, Drink before you goe, *priusquam abeas, bibe.*

5. His verbis, *timeo, vereor, metuo* & similibus, (*ut*) loco (*ne non*) eleganter aliquando adjungitur, ut, Ter. *Sed firmæ hæ vereor ut sint nuptiæ*, pro, *ne non sint firmæ*. Sic pro (*ne*) aliquando (*ut ne*) ut, *metuo ut ne pereat.* Cicero. Aliàs, (*ut ne*) pro (*ut non*) ut, *sapientes bibunt, uti ne bibant; potores, uti bibant.* Scaliger.

3. Sex Regulæ de Regimine sive Casu Relativi *Qui*.

1. QUoties nullus Nominativus interseritur inter Relativum, Interrogativum aut Indefinitum, & Verbum; Relativum illud, Interrogativum aut Indefinitum erit verbo Nominativus; ut, *Miser est,* [a] *qui nummos* [b] *admiratur.* [a] *Quis me* [b] *quærit. Fælix,* [a] *qui* [b] *potuit boni fontem visere lucidum.*

2. At si Nominativus intercedat; Relativum (*qui*) distributivum (*uter*) & Hæc, sive Interrogativa fuerint sive Indefinita, *Quis, quot, qualis, quantus, quotus, cujus, cuja, cujum*; in obliquis suis, per easdem regulas Syntaxios pendent a suis Rectoribus, per quas Nomina Substantiva; cum hoc solo discrimine; Quod Substantivorum casus obliqui reguntur semper a tergo; Relativum autem (*qui*) distributivum (*uter*) Interrogativa atque Indefinita, in obliquis suis semper reguntur a fronte sive a priori, h. e. antecedunt omnem dictionem regentem (in Grammaticâ Resolutione) solis præpositionibus exceptis, ut, *Hei mihi,* [b] *qualis* [a] *erat? Talis erat,* [b] *qualem nunquam* [a] *vidi;* [b] *utrum horum* [a] *mavis* [*accipere*] *accipe. Pecuniam,* [b] *quâ sibi nihil esset* [a] *usus, ab iis,* [b] *quibus sciret usui* [a] *esse, non accepit.* [b] *Quid de quoq; ac* [b] *cui* [a] *dicas, sæpe caveto. Quarum rerum* [b] *utram minùs* [a] *velim* [*habere*] *non facilè possum existimare.*

Ea

Eacades crimini potissimùm datur ei, [b] *cujâ* [a] *interfuit; non ei,* [b] *cujâ nihil* [a] *interfuit.*

3. Nonnunquam & aliæ dictiones, vi Relativi, quod ab illis pendet, dictionem regentem inter exponendum antecedunt; ut, *Cujus* [b] *numen* [a] *adoro, cujus numen,* whose Deity, [ego] adoro, I doe adore. *Ego illum non novi, cujus* [b] *causâ hoc* [a] *incipis. Appositio est duorum Substantivorum, quorum* [b] *altero* [a] *declaratur alterum, continuata sive immediata Conjunctio. Cujus declarandæ rei* [b] *gratiâ, hæc, quæ sequuntur,* [a] *observabis.* Sic etiam, *Quantò doctiorem te sentias, tanto submissiorem te præstes,* The learneder you perceive your selfe, the more lowly shew your selfe. *Quò te magis amo, hoc plures ad te scribo literas,* Angl. The more letters I write unto you.

4. Aliquando Relativa, Interrogativa atq; Indefinita, perinde atq; adjectiva, Casu non minùs quàm genere & numero cum supposito cohærent; Tum verò Relativum illud, Interrogativum aut Indefinitum unà cum Substantivo subjuncto inflectendum est atq; tractandum ac si esset vox una, per Hyphen composita, Rectoris sui antecedanea; ut, *senties, qui-vir siem.* i. *qui-vir* [ego] *sim. Qui-vir,* est quasi-vox una, & sic inflectitur, S. N. *Qui-vir.* G. *cujus-viri.* D. *cui-viro* &c. Est Nominativus casus, rectus a verbo, *siem,* a priori per hanc regulam, *Verba substantiva, ut sum, forem,* &c. *Quæ te dementia cepit? Quem in locum deductares sit, vides. Quibus rebus adductus fecisti?*

Quarum

Quarum rerum utram minùs velim, non facilè possum existimare. Quo-sanguine cretus?

5. Quando Antecedens est Nomen temporis vel aliud aliquod non regi solitum, sed vi suâ in hoc vel illo casu poni solitum; Tum Relativum, quoties clausulæ verbum est Intransitivum, in eodem casu adhibetur, in quo ipsum illud nomen poni debuit, si esset loco Relativi sive Provocabuli; ut, Cic. Epist. Fam. lib. 12. ep. 16 *Jam ad id biduum, quod fueris in viâ, dum in Cumanum veneris, accedent continuò ad redditum dies quinq;. Quod*, est Accusativi casûs, Quia Antecedens denotat continuationem temporis. Ovid.

Nec peto, quas quondam petii studiosus, Athenas.

Petii pro *abii, me contuli, profectus sum* aut aliquo simili. q. d. Nec Athenas, quò olim studendi causâ profectus sum, me confero.

6. Ad Relativi Rectorem certissimè comprehendendum, In Relativi locum. Demonstrativi aut Redditivi eundem inprimis substitues casum; deinde, ipsum illud membrum, quod â Relativo inceperat, Grammaticè resolventi; dictionem, â quâ Relativum regitur, Ille Demonstrativi aut Redditivi casus immediatè subsequetur; ut, *Hei mihi, qualis erat* [*ille?*] *Talis erat* [*ille.*] Naturæ ordine, [*Ille*] *erat talis*. Hinc colliges, per eandem Syntaxios regulam τὸ, *qualis*, regi a verbo *erat* a fronte, per quam, *talis*, a tergo; viz. per, Verba substantiva, ut, sum, &c. sic, *Quibus voluisti*

isti me gratias agere, egi. His voluisti me gratias agere. Voluisti me gratias agere his. Quæ nunc non est narrandi locus. Hæc nunc non est narrandi locus. Nunc non est locus narrandi hæc. &c.

Ubi per Subjunctivam Relativi positionem, in Subjunctivo modo positum sit verbum, post hanc Demonstrativi aut Redditivi surrogationem, Verbum quoq; cum Indicativâ, Conjunctivam formam suam habet commutare; ut, *Senties qui-vir [ego] siem. Hic-vir [ego] sum. [Ego] sum hic-vir. Quarum-rerum utram minùs velim [habere,] non facile possum existimare. Harum rerum hanc minùs volo [habere.] Minùs volo [habere] hanc harum rerum*, &c.

Submonitio.

Praxin expeditam in hisce de Relativi casu regulis, sextâ inprimis, Nemo prudens â novitiis pueris *expectabit*, nedum exiget.

4. Passivorum Rectio.

Omnium dictionum, præter illam Agentis, verba Passiva tam Impersonalia quàm Personalia, substituunt sibi illum casum, quem Activa: Illius autem, quæ Agentem denotat, Ablativum cum Præpositione, & nonnunquam Dativum; ut, *Dedoceberis a me istos mores*; quia dicimus Activè, *Ego dedocebo te istos mores. Habeberis ludibrio.* i. *Ego habebo te ludibrio. Privaberis magistratu.* i. *Ego*

privabo te magistratu. Accusaris a me furti. i. *Ego accuso te furti. Benefit multis a principe.* i. *Princeps benefacit multis.*

Hic Ablativus (ut vides) aut Dativus, si Activum adhibeatur, in Nominativum convertitur; ut, *Virgilius legitur a me.* i. *Ego lego Virgilium. Tibi fama petatur.* i. *Petas tu famam.*

5. Ad Latinam cùm Analysin, tum Genesin, Observationes aliquot non-inutiles.

1ma. CAvebis sedulò, nequando imponant tibi, quæ in materna nostrâ obtinuerunt, Concisa, τὰ ἐκ κοινȣ̃, Transpositiones & Ellipses; cujusmodi, **Whom did you give your book to?** pro, **to whom?** **What is he good for?** pro, **for what?** **Who will goe with me? I will.** *Quis mecum ibit? Ego*, vel, *Ego ibo*; non, *volo.* **Who wrote this? We did.** *Quis hoc scripsit? Nos*, vel, *Nos scripsimus*; non, *faciebamus nos.* **God alwayes hath saved his children. What said I, hath? Yea, doth and alwayes will.** *Deus suos semper servavit. Quid dixi, servavit? Imo servat & semper servabit.* **God hath made me by his power, redeemed me by his Sonnes death, sanctified me by his grace, &c.** Deus potentiâ suâ me creavit, filii morte redemit, gratiâ suâ sanctificavit. **The child little knowes the grief — the mother**

mother sustaineth, for, which the mother sustaineth. The money,— you promised me, I have not yet received.

2da. Nomina locorum, temporum, metallorum, aliáq; materialia, quæ aliàs quidem sunt Substantiva Latinis, Aliis tamen Substantivis præposita, & questioni, what, Substantivo præfixæ aptè respondentia, Latinè sunt Adjectiva localia, materialia, &c. ut, A London-Merchant, *Mercator Londinensis.* A brasse-ring, *Annulus æreus.* A brick-wall, *Murus coctilis.* A glasse-window, *Vitrea fenestra.* Sea-water, *Aqua marina.* A summer-apple, *Precox pomum.* Houshold-affaires, *Res domesticæ.* A silver-cup, *Poculum Argenteum.* An eye-witnesse, *Testis oculatus*, &c.

3tia. You, your & of-yours, Si fortasse plures alloquâre, Latinè sunt *vos* & *vester*; si unum aliquem, *tu* & *tuus*; ut, This house of yours is like to fall, *Hæc domus tua* (vel, *vestra*) *est ruitura.* Sic, *Majestas tua*, *Tua Benignitas*, *Sapientia tua*, &c. apud Deum. Apud Regem verò, Principes & Magnates, Majestas vestra, vestra Celsitudo, Serenitas, Dominatio vestra, &c.

4ta. Him, her, it, its, them, their, quoties, selfe vel own, sine aperto solæcismo sibi adjungi passa fuerint, Latinè fiunt per *sui* & *suus*; ut, My brother desires you to pardon him and his Sonne, *ut sibi & filio* [*suo*] *ignoscas, orat frater.* Siquidem non-incomptè admodum diceremus Angli, My brother desires you to pardon himself and his own son.

 5ta. Self

5ta. **Selfe & own**, quando cum emphasi quadam exprimuntur, usitatissimè sic redduntur. **Selfe** vel **own-selfe**, *Ipse, a, um*, in singulari. **Selves** vel **own selves**, *Ipsi, æ, a*, in plurali. **Own** absq; **self**, *ipsius, ipsorum, arum, orum*; ut, **Your own knavery will bewray you**, Tua ipsius te prodet Nequitia. **I saw him my selfe**, *Egomet ipse vidi. Ipsi egomet solvi argentum.* Ter. **I my selfe paid the money. With my own eyes**, *Meis ipsius oculis.* Sic, *Nosmet-ipsi, Tu-ipse, Tute-ipse.* Ter. *Illi-ipsi.* **With their own hand**, *Suâ ipsorum manu.* **Here is the very man himselfe**, *Adest ipse Homo.* Notabis obiter, quod **My, thy, our, your, his, their, them, her, him**, &c. ante **selfe, selves, owne-self**, Latinis sunt *Ego, tu, nos, vos, Ille, illi, illa*, &c. ut, **The woemen themselves** (**or, their owne selves, or, the very woemen**) **fought with their own hands**, *Suis ipsarum manibus pugnabant ipsæ fœminæ.*

6ta. Post personam primam aut secundam nunquam adhibentur Reciproca *sui* & *suus*; ut, *Cum eo fui*; non, *secum. Ejus fratrem nôsti?* non, *suum.*

7ma. Post, *tot*, *talis*, & *tantus*; Relativa, *quot, qualis* & *quantus* Anglicè sunt; **as**, ut, *Præbe te talem hoc tempore, qualem te jam antè præbuisti.* Cic. *Qualis vir, talis oratio*, **As the man is, such or so is his talke.** *Quot homines, tot sententiæ*, **As many men, so many mindes; or, There are so many opinions, as there be men.** *Videre mihi videor*

& tantam dimicationem, quanta nunquam fuit. Cic. So great as, &c.

Aliàs variant; ut, *Quali fide, quali pietate existimatis eos, qui* &c.? Of what trustinesse, of what naturall affection take yee them to be, who &c? Interrogativè. Id. *Nihil interest ad beatè vivendum, quali utaris victu.* What manner of. Infinitè. Et apud poetas, *Qualis* pro *qualiter*, comparationibus faciendis apta particula; ut, Virg.

Qualis populeâ mœrens philomela sub umbrâ
Amissos queritur fœtus. &c. Like as, &c.

Quantus homo in dicendo? Cic. How excellent a man at Eloquence! *Parit ova, quanta anseres.* Plin. As bigge as geese doe. Diis immortalibus, quantus maximus poterat, habitus est honos. Liv. As great honour as might be. *Quanta hæc mea paupertas est, tamen-* &c. Ter. As great as my poverty is, yet— &c. *Quanta mea sapientia est.* Plaut. As farre as my wit can perceive. *Quot annos nata dicitur?* Plaut. How old is she reported to be? *Profectio Q. Fabii quantum Romæ terrorem fecerat, tam lætam famam ad hostes tulerat.* Liv. As great feare as Q. Fabius-his departing caused in Rome, so ioyfull tydings brought it to the enemies.

8r. Quoties Passivis Anglicanis sufficiunt Neutra Latina, Præsenti Anglicano respondet Præte-

 ritum

tum Latinum ; Imperfecto, Plusquamperfectum; ut, **He was not come back in the morning, but now he is,** *Manè non redierat, sed nunc rediit.* **They are not risen yet, but now they are rising,** *Nondum surrexerunt, sed nunc surgunt.* **Thou art come sooner then I lookt for,** *Venisti celerius opinione.* **I was gone abroad, before thou wert up,** *Priùs foras prodieram, quàm tu surrexeras.* **If he be gone away, I am undone,** *Si ille abiit, ego perii.* **I am runne, or, I have runne my selfe out of breath,** *Cucurri usque dùm fatiscit spiritus.* **The apple is ripe,** *maturuit pomum.*

9^{a}. Apud Latinos, Adverbium negandi vel prohibendi verbo semper præponitur. contrà quàm nos Angli facimus; ut, *Omnes omnia non possumus,* **We cannot all** —— **Rage not,** Ne sævi. **Doe it not,** Ne feceris. Ante Adjectiva, **none** pro **not**; ut, Cic. *Cneius autem Luceriæ dicebatur esse & adire cohortes legionum Actianarum non firmissimarum.* **None of the strongest.**

10ma. **But** pro **only**, Latinè est, *tantùm, modò, solùm*; ut, **They differ but about one thing,** *De unâ solùm re dissident.* **But for this one time,** *Hâc tantùm vice.* **But.** i. **but that** (Inter Negativum aut Interrogativum & verbum finitum) *quin, qui non, ut non*; ut, **There is no day but he comes to me,** *Nullus est dies, quin (quo non) ad me venitet.* **But.** i. **except** (Casum regens) *Præter*; ut, **Thou canst rellish nothing but roast meat,** *Nihil tibi sapit præter assa.* **But.** i. **except, unlesse,** (post

(post Negationem vel Interrogationem) *Nisi*, *præterquam*; ut, What is it to be in love, but to play the foole? *Quid aliud est amare, nisi inepti-re?* He doth nothing but play, *Nil nisi ludit. Nullas dedi literas, præterquam ad te. Nil, nisi considerátum, prodibat ex ejus ore.* Singulare est, *Non possum non legere*, I cannot but read, & similia.

11ma Nomen repetitum cum Præpositione intercedente est Adverbium; ut, One by one, *Sigillatim*. Man by man, *Viritim*. From doore to doore, *Ostiatim*. By little and little, *Paulatim*. Face to face, *Coram*. Word for word, *Verbatim*.

12ma. *Quin*, Interrogativum est *Quî non?* vel, *Cur non?* ut, *Quin surgis?* Why rise you not?

13tia. Enclitica, *que* & *ve*, Illi soli, quam præcedenti copulant, postponuntur dictioni; ut, *Tuta frequénsq, via est*, &c. *Ne*, Interrogativum adhærescit primæ quæstionis dictioni; ut, *Tun' hoc dixisti? Hoccine tu dixisti? Dixistin' hoc tu?*

14ta. (Of) Anglicanum, quoties cum Præpositione (concerning) commutare poteris, Latinè est Præpositio (*de*;) ut, I spake of this. i. concerning this, De hoc loquutus sum.

15ta. In his & ejusmodi locutionibus Anglicanis, Ovids works, Tullies Orations, The Papists Conspiracy, for, The Papists their Conspiracy. Pompeius-his Letter, or, Pompeius Letter; Romanam Linguam (quæ posterius duorum Substan-

 tivorum

tivorum ſolet priori tantum-non ſemper antepo-nere) imitata videtur noſtra vernacula. Eſſet e-nim Grammaticè, **The works of** Ovid. **The Orations of** Tully. **The Conſpiracie of the Papiſts. The letter of** Pompeius. Latinè, *Ovidii Opera*; *Tullii Orationes*; *Papiſtarum Conjuratio* ſi-ve *Conjuratio Pontificia*; *Pompeii Epiſtola* ſive *Pompeiana.*

Notabis obiter, Quoties ſignum, **of,** in parago gicam hanc, ſ, vel, **his**, potes vertere; **of** illud ſemper eſſe ſignum Genitivi Caſûs.

16ta. (**To**) atq; (**into**) poſt verba aut par-ticipia ſignificantia motum ad locum, ſunt ſemper Præpoſitiones Latinæ (*ad*) & (*in*, regens Accu-ſativum) ut, *ad urbem acceſſi*, **I came to the City**, non, *Urbi. Tu, quæſo, quando in ſcholam veniſti?* non, *ſcholæ.*

17ma Polyſyllaba in (**ing**) Subſtantiva ſunt (non Participia præſentia aut Gerundia,)

Primò, quando pluralem admittunt in (ſ) deſinentem; ut, **Out of ill beginnings.**

Secundò, quando habent Adjectivum præpoſi-tum; ut, **This faire building. This good end-ing.**

Tertiò, quando particulæ (**a**) & (**the**) præ-cedunt & (**of**) ſubſequitur; ut, **a writing**, *Scrip-tura.* **The handling of the cauſe,** *Tractatio Cauſæ.*

18va. Dictiones in, **ing,** poſt ſignificationes ver-bi *ſum,* verba ſunt; ut, **What is he doing? ma-king**

king himselfe ready, *Quid ille agit? Induit sese.* Post verba motûs, sunt priora Supina; ut, He is gone a hunting *Abiit venatum, venaturus, &, venandi animo.*

19na. Vocula Anglicana (being) Latinis maximam partem nihil est; ut, My father being a man loveth me a child, or being a child. *Cœnâ peractâ,* Supper being ended. *Petrus ægrotans petivit potum,* Peter being sick. *Illud semel auditum magnas dedit turbas,* That being once heard——

20ma. Hæ voculæ (in, with, through and by) ante Nomina personalia semper sunt Præpositiones; ut, *Dolus est in hoste* non, *hoste. Apud Deum est misericordia. Tecum fuit non ita pridem. Misi Literas per tabellarium,* non, *tabellario. In milite unius fors, In Imperatore universorum est periculum. Non nisi Larvæ luctantur cum mortuis. Mobile mutatur semper cum principe vulgus. Nihil interest utrum per alios, an per seipsum faciat.*

Admonitio. Anglicanæ Præpositiones (by & through) Latinis sunt *à, ab, ê propter, juxta*; ut, *A te factum est scelus hoc. Ab Adamo mors intravit. Gravida ê Pamphilo facta est. Propter hunc assiste. Juxta te sum,* I am hard-by thee.

21ma. In his & hujusmodi Locutionibus Anglicanis The harder your charge is, the greater be your care: The more I love you, the more Letters I write to you: Priori, the, respondet apud Latinos *Quò* vel *quantò*; Posteriori, *eò* vel *tantò*; ut, *Quò durior est Provincia, eò intensior sit cura.*

Quò

Quò te magis amo, eò plures ad te scribo Literas. Aleator quantò doctior, tantò nequior, The better Gamester, the worse man.

22^la.^ As for mee, As for him, As for the Common-wealth, & similia, Latinè sunt, *Me quod attinet, Illum quod spectat, Ad Rempublicam quod attinet*, &c.

23^tia.^ Six years since, *Ante sex annos*, vel, *sex abhinc annos* sive *annis*. Since. i. Since when, *Ex quo*; ut, It is a twelve-moneth since I saw him, *Ex quo eum vidi*, vel, *Quod eum non viderim Annus est*. Since that time, or, from that time, Ex illo.

24ta. In sermone nostro vernaculo, vim Latini verbi semper non absolvimus, nisi appositis particulis, of, at, to, on & similibus; Quæ idcirco in Genesi Latinâ nihil sunt; ut, *Quod te jamdudum hortor*, Whereunto I exhort thee, or, which I exhort thee unto. *Rectorémq; ratis de cunctis consulit astris*, asketh counsell of the Pilot. *Suum factum querebantur*. Cæs. Complained of their own act. *Jocos admittere*. Mart. To admit of jesting. *Desperare vitam, pacem, salutem, honores, fugam*, &c. To despaire of life, &c. *Ea ne me celet, consuefeci filium*. Ter.—That he should not hide those things from mee. *Res latuit patrem*, The matter was hid from her father. i. Her father knew not the matter. *Pendere promissis*. Cic. To stay upon mens promises made. *Pendêre spe extremâ dicitur Salus alicujus*. Cic. To hang upon

on a small thred. In hoc casu autem, On, &, upon, sæpissimè sunt Præpositiones; ut, *Poma pendent in arbore.* Virg. *Casu pendemus ab uno.* Lucan. *De aliquo pendere.* Hor. *Sapientem ex Insipientium sermone pendere, quid turpius?* Cic. Sic, *Genuit ex eâ filium*, He begat a sonne upon her. *Nil admirari.* Hor. To wonder-at, To marveil-at, nothing. *Ridere aliquem.* Cic. To mock-at, To laugh-at one. *Expectare Epistolas.* Cic. To look-after Letters. *De Caii Gracchi Tribunatu quid expectem, non libet augurari.* Cic. What I fear and lookt-for. *Salutem sperare.* Virg. To hope-for. *Abi intrò, ibi me opperire.* Ter. Abide or tarie-for mee. *Hostem magnanimum opperiens.* Virg. *Opem quærere.* Ovid. To seek-for help. *Opes & amicitiam quærere.* Hor. *Accersere auxilia ab aliquo, vel, ex aliquo loco.* Cic. To send-for aid. *Faciemus, Alia cura.* Plaut. Bee not carefull-for that. *Leviter curare aliquid.* Hor. To see-slenderly-to. *Valetudinem tuam cura diligenter*, Have-a-care-of your health, or, look-to your health. *Propter hanc rem*, By reason-of, or, Because-of this thing. *Crepat facinora*, Hee cracks-of his exploits. *Olet Lucernam. Myrrham olet.* Plaut. To savour or sent-of myrrh. *Mare sapit.* Plin. It hath a smack-or tast of the Sea.

Ipsum verbum aliquando omittitur, ut, up. i. rise-up, *surge.* On, *perge.* Away, *abi.* Downe-with-it, *Dejice*; non multùm variat.

Huc refer & Adjectiva quædam, cujusmodi; *Ex-*

ercitum

ercitum cæterum servavit. Gell. The rest of the Army. *In reliquâ Græciâ.* Cic. In the rest of Greece. *Operam reliquam dare.* Plaut. To employ or bestow the rest of his labour. *Ima auris.* Plin. The nether-soft-part of the eare. *Imus pes.* Id. The sole of the foot. *Imo a pectore,* vel, *de pectore.* Virg. From the bottome of his heart. *In foro medio,* vel, *per medium forum.* Cic. In the midst of the Common place. *Frigoribus mediis,* Virg. In the midst of winter. *In medio mundo terra sita est.* Cic. *In mediâ potione exclamavit mulier.* Cic. In the midst of her draught. *Aqua summa,* The top of the water. Cic. *Hyeme summâ.* Cic In the midst of Winter. *Quartâ Lunâ natus.* Borne the 4. day of the Moone. i. in an unlucky houre.

Supplem. 6. Usus Gerundii in (dum.)

Infinitivus noster tribus modis fit vel Gerundium in dum, vel Gerundivum concordans cum Substantivo subjuncto, vel Modus Subjunctivus sive Potentialis, aliquando cum Relativo (*qui,*) aliquando cum finali conjunctione, *ut*; videlicet,

Primò post Substantiva materialia, cujusmodi, *Aurum, argentum, arma, naves,* &c.

Secundò post Adjectiva, *aptus, paratus, tardus, dignus, idoneus, promptus,* &c. In carmine verò est non-raro Infinitivus.

Tertiò

Tertiò post verba, *hortor, valeo*, to prevaile, *incito*, &c. ut, I have money to buy bookes, *Est mihi pecunia ad emendum Libros*, *ad libros emendos*; *ut libros emam*, vel, *quâ libros emam*. Sed, *Paratus sum ad emendum libros, ad libros emendos*, vel, *ut libros emam*. Sic etiam, *Te hortor libros emas*, &c. Non absimiles sunt hujusmodi locutiones, I have provided a Tutor to teach my sonne, *Qui filium erudiat, Informatorem conduxi*. I know not what to say, *Quid respondeam, minùs scio*. We must eat to live, not live to eat, *Edendum est ut vivamus, non vivendum ut edamus*. I have my brother yet to entreat. i. to be entreated, *Restat mihi frater adhuc exorandus*. What dost thou appoint me to doe? *Quid mihi præscribis faciendum?*

Submonitio.

Ratio variandi Gerundia sic se habet.

Gerundia, quæ Accusativo gaudent, ferè elegantiùs more adjectivorum ad hunc modum efferuntur; *Pompeius studiosus fuit Rempublicam defendendi, civesq; servandi. Pompeius studiosus fuit Reipublicæ defendendæ, civiumq; servandorum*; Ita ut Gerundii casus maneat, servato tamen genere ac numero Accusativi. Cic. in Anton. *Princeps vestræ libertatis defendendæ semper fui*. Idem Curioni, *Hoc quicquid attigi, non feci inflammandi tui causâ, sed testificandi amoris mei*. Liv. *Interjecto deinde haud magno spatio, quod vulneribus curandis*

dis supplendoq; exercitui satis esset.

Cic. Appi. *Animum tuum promptum & alacrem perspexi ad defendendam Rempublicam.*

Idem Trebonio. *Omne desiderium literis mittendis accipiendisq; leniam.*

Liv. *Prælia de occupando ponte crebra erant.*

7. Usus Propriorum Localium.

Oppidorum Nomina in quibus casibus Adverbialiter, ut Grammatici loquuntur, poni debeant, His versiculis facilè colligetur.

A. *Dic precor unde venis?*
B. *Gabiis, Sulmone, Tarento.*
A. *Ast ubi cessâsti?*
B. *Romæ, Carthagine, Baiis.*
A. *Quò quæso properas?*
B. *Laurentum, Tybur, Athenas.*
A. *Quâ facturus iter?*
B. *Veiis, Narbone, Lavino.*

Supra-dictorum Explanatio.

Oppidorum, Urbium, Castrorum & Vicorum propria aut primæ sunt declinationis aut secundæ aut tertiæ suntq; vel tantùm singularia, vel tantùm pluralia.

Regulæ.

1ma. Propria primæ & secundæ numeriq; singularis ad (*ubi*) respondentia, habentiaq; ante se

in sermone nostro materno signa (in vel at,) in genitivo semper efferuntur ; ut, at Rome , *Romæ*. In London, *Londini*. At Tarentum, *Tarenti*,&c. Tertiæ verò, aut tantùm-pluralia , iisdemq; signis Anglicanis a fronte notata, in Dativo vel Ablativo semper adhibentur; ut, in Athens, *Athenis*. At Mycenae, *Mycenis*. in Veii, *Veis*. In or at Narbo, *Narboni* vel *Narbone*. In Tybur , *Tyburi* vel *Tybure*.

2da. Ad Interrogationem factam vel faciendam per Adverbium (*Quò ?*) Respondetur per Accusativum , cujuscunque numeri aut declinationis sint nomina. Signum Anglicanum antecedens est (to;) ut, to Athens, *Athenas*. To Oxford, *Oxoniam*. To Carthage, *Carthaginem*. To Gabii, *Gabios*. To Argi, *Argos*. Into Tybur, *Tybur*. Into Narbo, *Narbonem*.

3tia. Ad (*quà ?*) & (*unde ?*) per Ablativum ; Signa vernacula antegressa sunt (by) aut (from ;) ut, By York, *Eboraco* (sive *per Eboracum.*) From Locri, *Locris*. Out of Baiae, *Baiis*. From Sulmo, *Sulmone*.

Appellativa hanc propriorum formam imitantia, sunt hæc quæ sequuntur.

1. At home, *Domi*. On the ground, *humi*. In warre, *belli*. In the Kings service, *Militiæ*.

At or in my house , your house , his or their house, our house, your house , at or in another bodies house ; Latinè sunt , *Domi meæ*, *Domi tuæ*, *Domi suæ* , *Domi nostræ*, *Domi vestræ*, *Domi alienæ*.

Cum

Cum aliis adjectivis adhibetur, non adverbialiter, sed cum præpositionibus ut, *In domo splendidissimâ. In domo viduâ.* Ovid.

In the Countrey, Latinè est *Ruri* vel *rure*, non, *in rure*.

2. Post verba significantia motum ad locum, hæ voces Anglicanæ, (home,) vel (into the Countrey) sunt Accusativi, *domum* & *rus*, adverbialiter positi; ut, *me domum capesso*, I convey my selfe home. *Rus me confero*, I betake my selfe into the Country, non, *in rus*.

3. From home, out of the Country, Latinè sunt, *Domo* & *Rure*.

Submonitiones.

1ma. In propriis hisce variare licitum erat veteribus, ut Famil. 16. Epist. 4. *Tertio die abs te ad Aliziam accesseramus*; non, *Aliziam*. Cum tamen datum in eadem Epistolâ sit *Aliziâ*, non, *ab Aliziâ*. Et Rectè quidem; Alizia enim Civitas est Acarnaniæ, ab Alizo (ut refert Stephanus) Icari filio sic dicta.

2di. Aliæ Latinarum præpositionum significationes præter (in, at, to, into, from, by & out-of,) ante propria nomina urbium & oppidorum, Latinis quoq; sunt Præpositiones; ut, *Londinum versus*. Hard by Oxford, *Juxta Oxoniam*.

3tia. Tum hæ, (at, in, to, into, from, by & out-of:) tum aliæ Præpositiones Anglicanæ, ante appellativa locorum & Propria majorū locorum, h. e. Regionum,

Regionum, sunt semper præpositiones Latinæ: *in, ad, â, per, ex, de, ê*, &c. Quòd si apud Authores (quod sæpè fit) non exprimantur Resolventi ubique erunt supplendæ, ut, *in Angliâ, ad Angliam, in Angliam*, &c. *in Scholâ, in scholam, ad scholam, â scholâ, ê scholâ*, &c.

4ly. The right Latine-use of proper place-names is a matter of that consequence to purity and propriety in the Latine tongue, that Tully himselfe at the pitch of threescore yeares, in the middest of the broile betwixt Cæsar and Pompey, when he knew not whether to send wife and children, which way to goe, nor where to hide himself: yet in an earnest letter amongst his earnest Counsels for those heavie times, concerning both the common state of his Country, and his owne private great-affaires. He was neither unmindfull nor ashamed to reason at large, and learne gladly of Atticus, this little (as some may count it) point of Grammar, whether hée should write *ad Piraëa, in Piraëa*, or *in Piraëum*, or *Piraëum* sine præpositione. And in those heavie times he was so carefull to know this small point of Grammar, that he added these words, *Si hoc mihi ζήτημα persolveris, magnâ me molestiâ liberâris.*

If Tully at that age, in that authority, in that care for his Country, in that ieopardy for himselfe, and extreame necessity of his dearest friends, being also the Prince of Eloquence himselfe, was

 not

not ashamed to descend to the low points of Grammar in his owne naturall tongue, what should Schollers doe? Yea what should any man doe, if he doe thinke wel-doing better then ill-doing, and had rather be perfect, then meane: sure, then doubtfull: to be what he should be in deed, and not seeme, what he is not in opinion: He that maketh perfectnesse in the Latine tongue his marke, must come to it by choice and certain knowledge, and not stumble upon it by chance and doubtfull ignorance; And the right steps to reach unto it, be these, linked thus orderly together; Aptnesse of nature, Love of Learning, diligence in right order, Constancy with pleasant moderation, and alwayes to learne of them that be best, and so shall you judge as they, that be wisest.

Tullyes own words are well worth the transcribing and learning, and therefore here also they be.

Venio ad Piraëa, in quo magis reprehendendus sum, quòd homo Romanus *Piraea* scripserim, non *Piraeum* (sic enim omnes nostri locuti sunt) quàm quòd (*in*) addiderim. Non enim hoc ut oppido præposui, sed ut loco. Et tamen Dyonysius noster, qui est nobiscum, & Nicias Cous non rebatur oppidum esse *Piraea*. Sed de re videro. Nostrum quidem si est peccatũ, in eo est, quòd non ut de oppido locutus sum, sed de loco; secutusq; sum, non dico Cæcilium, *Manè ut ex portu in Piraëum*

(malus

(malus enim latinitatis author est) sed Terentium, cujus fabellæ propter elegantiam sermonis putabantur a C. Lælio scribi, *Heri aliquot adolescentuli coïmus in Piraëum*; & Idem, *Mercator hoc addebat captam è Sumio*. Quòd si δήμους oppida volumus esse, tum est oppidum *Lunium*, quàm *Piraëum*. Sed, quoniam Grammaticus es, si hoc mihi ζήτημα persolveris, magnâ me molestiâ liberâris.

8. De quibusdam in frequentiore usu vocibus, modum Subjunctivum in verbo sequenti exigentibus.

ADverbia posita in secundo membro Sententiæ, frequentiùs Subjunctivo gaudent, ut, *Manebo, dum redierit*. Terent. *Sic illud exponam, quasi res agatur, non narretur*. Cic.

Quemadmodum, How. } *Te quemadmodum sit elusuras, videre mihi videor*. Sit *ut* pro *quemadmodum*; ut, *videsne ut proverbio sit ovorum inter se similitudo?*

Quàm, How. } video *quàm* suaviter voluptas sensibus nostris *blandiatur*. Secùs est, si *quàm* sequatur comparandi gradum; ut majori studio philosophiæ deditus fuit, *quàm*, qui illum ignorabant, *arbitrabantur*. Luc. Item post, *tam*: ut, Quòd me magno animi motu perturbatam putas, sum equidem; sed non *tam* magno, *quàm* fortasse tibi *videor*.

Quorsum. } *Quorsum recidat* responsum tuum, non magnoperè laboro. Rosc.

Cur.
Quare.
Quamobrem. } Rationem *cur* ita *fiat*, afferre nequeo. De divin. Non quæro abs te, *quare* Roscius *occiderit*. pro Rosc.

Num, numquid, (*ne*) incliticum, dubitativè non interrogatoriè positum, } Quæstio est, expetendi*ne sint* honores. Quæritur omni*áne* officia perfecta *sint*; *Numquid* Officium aliud alio majus *sit*, & quæ sunt generis ejusdem. Offic. lib. 1.

Ubi.] *ubi fueris*, non ignoro. in Cat. Si verò (*ubi*) non immediatè post verbum usurpetur, sed ad nomen vel ad verbum præcedens referatur, secus est; ut, Porticus hæc ipsa, *ubi ambulamus*. De Orat. (*ubi*) pro (*in quâ.*) Enallage partis.

Quò.] Vide, *quò progrediar*. Pro Rosc. Secus est, si precedat *eò* vel *ibi*; ut, Venio nunc eò, *quò* me non cupiditas *ducit*, sed fides.

Unde.] Nostri exercitus *unde* nomen *habeant*, vides Tusc. Si vero (*unde*) immediatè post verbum non usurpetur sed ad aliquid præcedens referatur, varium est; ut, Omni huic sermoni propositum est, non ut *ingenium & eloquentiam meam* perspicias, *unde* longè *absum*, sed ut laborem & industriam. Brut. pro *à quibus*. Antimeria. Illo extincto, *unde* discerem, fuit *Nemo*.

Quomodo.] Ego *quomodo sim* affectus, ex Leptâ & Trebatio poteris cognoscere. Famil. Epist.

Quatenus.]

Quatenus.] Animadvertendum eſt, *quatenus* ſermo delectationem *habeat.* Offic. *j.*

Quin.] Nihil abeſt, *quin ſim* miſerrimus.

Submonitiones.

1ma. Sic & voces illæ, *qui, quæ, quod, quis, quid, qualis, quantus, uter, utra, utrum*; Cùm Interrogativæ non ſunt, ſed verbum aliquod immediatè Naturæ ordine ſubſequuntur, aut ſaltem verbum & Nomen, quæ περιφραστικῶς pro verbo uſurpantur, Subjunctivum modum in verbo ſequenti exigunt; ut, Reviſo, *quid agam.* Quæritur, *quale ſit.* Oſtendit, *quantus ſit.* Etiam atq; etiam conſidera *quis* quem fraudâſſe *dicatur.* pro Roſc. Proſpicite animis *quid futurum ſit.* In ver. 3. Si *Quis* pro *aliquis*, aut *quid* pro *aliquid* accipiatur, non eſt hujus loci.

Qui, quæ, quod; Who, what. } Non Relativum Pronomen; ut, *Qui ſis*, conſidera. Nunc *quæ ſint* negotia, vides. Secus eſt in illâ loquendi formulâ; ſpero, *quæ tua eſt* prudentia & temperantia, te, ut volumus, valere.

Quantus / *Quantopere.* } Vide, *quanta in te ſit* ſuavitas. Si præcedat, tantus, a, um, Secùs eſt. ut, videor mihi videre tantam dimicationem, *quanta* nunquam *fuit.* Similiter ſi (*tantum*) ſubintelligatur; ut, *Quantum eſt ſitum* in nobis. Interdum exprimitur (*tantum*) in illâ formulâ loquendi, in quâ plerumq; intelligitur

tur; ut, *Tantum, quantum videbitur.*

Qualis, quale. } Id *quale* esse *possit*, intelligi non potest. De nat. deor. Secus est, si (*talis*) præcedat; ut, Hic mihi amans tui visus est. & talis, *qualem* esse eum tuæ mihi literæ *nuntiârunt*.

Uter, a, trum. } Tibi potestatem (i. aptionem) facio, ut eligas, *utrum velis*. De Divin.

Sub. secunda. Interdum aliter; ut, *Scio quid ago.*

Scio, quid dictura es. Plaut.

Subm: tertia. Sæpè ubi animus commovetur, prius membrum reticetur; ut, *Quasi non nôrimus nos inter nos.* i. *Loqueris quasi*, &c. *Quid ille fecerit?* Scilicet, *rogas? Unde huic argentum inveniam?* Scil. *Cedo.* Terent.

Ad Prosodiam, Supplementa.

1. De Accentibus Gravi & Circumflexo, Admonitiones.

1ma. PArtes Orationis indeclinabiles, quæ declinabilibus Scripturâ sunt similes, in ultimâ vocali Acutum in gravem versum habeant adscriptum, nisi in solo fine Sententiarum; ut, *maximè, quàm, ponè*, malùm. At; *væ, per, si, fortiter*, & similia, distinctivo Accentu non indigent.

2da Differentiæ quoq; gratiâ, Accentu Circumflexo notantur. 1. Genitivus, *alîus*. 2. Tertiæ plurales præteriti Activi; ut, *Legêre*. 3. Ablativus primæ in *â*, ut, *musâ*. 4. Genitivus in *ûs*, quartæ; ut, *manûs*. 5. Genitivus in *ûs*, a Nominativis Græcis in *ô*, ut *ſapphûs*.

3^tia^ Accentus Circumflexus infrà poſitus locum notat, quà Litera Syllaba aut dictio relicta eſt inſerenda. Accentus Circumflexus pro figurâ Accentus Circumflexi. Metonymia Subjecti pro Adjuncto.

2. De pronunciatione ſyllabæ (*ti*)

1. Syllabam (*ti*) quoties vocalis immediatè ſequitur, proferimus nos Angli maximam partem, per, *ſi*; ut, *ſentio*, *quatio*.

2. Quatuor modis, etiam nobis Anglis (*ti*) ante vocalem, ſuam & nativam obtinet poteſtatem;

1. In principio dictionis; ut, *tiara*.
2. Quando (*ſ*.) immediatè anteceſſerat, ut, *Ja-ſtior*.
3. In Paragogicis Infinitivis, ut *mittier*.
4. In dictionibus peregrinis, ut, me *nætiades*, *Politia*.

Submonitio.

Ut pro his & hujuſmodi monitiunculis ſtatim faciant pueri, Ne magiſter ſperet, Cautio eſt. Tanta enim Regularum varietas non tam diſcenti puero proponitur,

proponitur, ubique ſtatim obſervanda; quàm docente magiſtro, iterum atq; iterum pro re natâ in Auditorum aures inſuſurranda: ut qui eos non tam verberare habeat, quòd erraverint; quàm cavere, nè pòſt errent. Nam quotusquiſque eſt puerorum, qui, verbi gratiâ, de perfectivâ Conjunctione (ut) in ſuo verbo Subjunctivum modum ſemper exigentè; quotus, inquam, quiſque eſt puerorum, qui hâc de re millies admonitus, aliquando tamen in hâc ipſâ Syntaxios particulâ labi, errare, decipi non ſoleat?

3. De Cæſurâ.

1. CÆſura (q. d. *cæſa Syllaba*) eſt poſt pedem abſolutum Syllaba finalis vel Trochæus, ſequentem pedem pulcherrimè inchoans; ut, in

Sylveſtrem tenui muſam meditaris avenâ;

(*trem*) eſt Cæſura triemimeris; (*i*) in (*tenui*) Cæſura Penthemimeris; (*ſam*) Hepthemimeris; & deniq; (*taris*) Cæſura Trochaica, eſt Eneemimeris.

2. Cæſuræ (maximè Penthemimeris) præſentia, Carminis venuſtatem auget; Abſentia minuit; ut,

Urbem fortem nuper cepit fortior hoſtis.

3. Venuſtatis, quæ in Cæſurâ eſt, gratiâ, Syllaba brevis non-raro extenditur; ut,

Pectoribŭs inhians ſpirantia conſulit exta.
Omnia vincit amŏr, & nos cedamus amori.
Oſtentans Artem paritĕr arcumq; ſonantem.
Ille latus niveum molli fultŭs hyacintho.

4ta. Cum

4ta. Cum Syllaba brevis, non-finalis, aut ſequentis pedis non-inchoativa producitur, Diaſtole dicitur, non Cæſura; unde verſus Mnemonicus,

Syſtole ducta rapit; Correpta Diaſtole ducit.

Rĕcidimus. Stetērunt. Naufrăgia. Semisōpita.

Tu *cavē* defendas, quamvis mordebere dictis.

4. De Carmine Iambico.

HOc Carmen in tria genere deducitur,

1. Dimetrum ſive Quaternarium, ut,

Frōlēs părēntĭs ōptĭmi.

2. Trimetrum ſive Senarium, ut,

Sŭis ĕt īpſă Rōmă vīrĭbūs rŭit.

Obſĕquĭum ămīcōs, vērĭtās ŏdĭūm părit.

3. Tetrametrum ſive Octonarium, ut,

Dum īn dŭbĭo ēſt ănĭmūs, pāulō mōmēnto hūc īllūc impēllĭtur. Terent.

His additur Scazon ſine Choliambus, cujus ultimus pes eſt Trochæus, vel, ut quidam, Spondæus, non Iambus; ut,

Măgĭſtĕr ārtĭs īngĕnīquĕ lārgītor
Vēntĕr, nĕgātās ārtĭfĕx ſĕqui vōces. Perſ.

5. De quinq; verſuum Diviſionibus.

1ma. SUmitur a præcipuo pede, unde Carmen *Iambicum, Anapæſticum*, &c.

2do. A mensuris, unde *Dimetrum*, *Trimetrum*, &c. Nota in *Pentametro*, si veterum scansionem spectes, & *Hexametro*, uni mensuræ unum solummodo pedem respondere in Iambicis unaquaq; mensura duos exigit pedes, unde Iambicum Dimetrum quatuor constat pedibus; Trimetrum, senis, &c. Pentametri durior illa veterum scansio fuit per Anapæstos; hoc modo,

Nil mihi: vestri: bus at: tamen: ipse veni. Unde a quinq; mensuris Pentametrum dictum est.

3^{tia}. A Syllabâ finali; unde *Brachy Catalectum*, ubi duæ desunt syllabæ ad justam Carminis mensuram; *Catalectum*, ubi una deest; *Acatalectum*, ubi nulla vel deest vel redundat; *Hypercatalectum* vel *Hypermetrum*, ubi syllaba redundat. Exempla.

Spes mentis anchora est. Est Iam. Dim: Brachy catalectum.

Vino venus calescit. Iamb. Dimet. Catalectum.

Malis metus, tremor, fuga. Iamb: Dimet. Acatalectum.

Refunde cymbio falerna. Iamb. Dimet. Hypercatalectum.

4ta. A varietate Carminum; unde Carmen *Monocōlon*, ubi unum solummodò Carminis genus ut apud Virgilium. *Dicōlon*; ubi duo diversa Carminum genera, ut apud Horatium. Lib. 1. Od 3.

Sic te Diva potens Cypri.

Sic fratres Helenæ, Lucida sydera.

Tricōlon, ubi tria, vide Hor: lib. 1. Od 9.

5ta. A reditu ad primum Carminis genus; unde

Carmen *Diſtrophon*, ubi poſt ſecundum verſum reditur ad primum Carminis genus, ut in Epiſtolis Ovidii. *Triſtrophon*, ubi poſt verſum tertium *Tetraſtrophon*, ubi poſt quartum ad primum Carminis genus fit reditus.

Plura qui de hoc Argumento requirit, conſulat *Servii Centrimetrum*; ſed inprimis *Scaligeram* de Re Poeticâ.

6. Ad reg. de Poſitione, Exceptiones duæ, cum totidem obſervationibus.

EX. prima; Compoſita a *jugum* (*i.*) ante (*j*) conſonantem corripiunt, ut, *Martis equi bijuges.* Virg.

2da. (*z*) Vocalem antecedentem non ſemper producit; ut, 3. Æn.

In medio apparet fluctu nemoroſa Zazinthos.

Obſ. 1ma. Apud Virgilium vocalis in fine dictionis nunquam corripitur ante duas conſonantes in principio dictionis ſequentis, niſi fortè. Prima ſit muta, ſecunda liquida.

2da. Compoſita â *jacio* rejiciunt aliquando (*j.*) conſonantem ut præcedens vocalis corripiatur; ut, pro *adjicio*, *adicio*, pro, *rejicio*, *reicio*; unde per Synæreſin prima producitur; ut,

— *Paſcentes a flumine reice capellas.*

7. De Syllabis Communibus, Regula pauló explicatior.

VOcalis uſu vel naturâ brevis in primitivo, In derivatis ante mutam ſequente liquidâ, Communis redditur; ut, *patris*, *volucris*, *celebris*, *cathedra*, *mediocris*; â, *păter*, *volŭcer*, *celĕber*, Græco ἵζομαι & antiquo *mediŏcer*.

Longa vero ante conſonantem ſimplicem in primitivo, non mutatur ante mutam cum liquidâ in derivatis; ut, Atrum, *Arātrum*, *Simulācrum*, *Mātris*, *ācri*, *ſalūbrem*, ab, *Ater*. *Arātum*, *Simulātum*, *Māter*, *ācer*, *ſalūber*.

8. Ad Reg. De vocali ante vocalem.

1ma. DIpthongus *(æ.)* reſoluta in *(aï)* penultimam producit; ut —— *dives pictaï veſtis & auri.*

2da. *(j.)* Conſonans in vocalem reſoluta, præcedentem vocalem producit, ut, Martial.

Pervigil in plumâ Caïus ecce jacet, Vel ſic; Dipthongus *(ai)* reſoluta priorem vocalem extendit.

3tia. *(Diana.)* primam variat.

4ta. *(Eheu)* primam producit, ut, *Eheu*, *quid volui*, &c.

5ta. Græca-

5[n.] Græcarum dictionum quantitas adeò hîc varia est, ut certis regulis comprehendi non possit; Earum enim Aliæ vocalem ante vocalem producunt, ut, *āer, dīus, a, um. Citherēa* vel *Citherēïa. Elegīa* vel *Elegēïa.* Aliæ corripiunt ; ut, *Orthographia, Etymologia, Philosophia.* Aliæ variant, ut, *Chorea, Platea* , *&c.*

In limming-Art, meane Lookers-on can say,
This high Red, purer sanguine should have been:
Yet bid them frame a piece but every way
As good as that ; such work will ne'r be seen.
Just so the Grammar-made we seem t'have mended,
But now to make, by us would n'er be ended.

Alia quædam.

1. De Coopero ad Genesin Latinam adhibendo, Admonitiones septem.

1[ma.] NIhil indecentius & tamen nihil familiarius pueris Anglis, omnibusq; in Romanâ Linguâ minùs exercitatis, quàm quæ Anglicè concipiunt, Anglicanicè quoq; efferre h. e. In Latinis suis Commentationibus vim proprietatemq; vernaculæ suæ spectare magis, magisque exprimere, quàm Romanæ ; Ut cùm Latinè scribunt, *Ætas prior & posterior* , *Legem facere, amicitiam portare, amicitiam à mundo eripere* , *duriter studere &c.*

&c. quia Anglicè dicimus, **The former and latter age, to make a Law, to bear love, to take friendship out of the world, to study hard, i. hardly or closly.** Si verò Cooperus consulatur in vocibus, *ætas, lex, amor, studeo,* &c. veræ loquendi formulæ percipientur statim, *Ætas Superior & Inferior*, *Legem ferre*, *amicitiam gerere*, *amicitiam è vitâ tollere*, *vehementer studere.* Quare cùm, docente Fabio optimo tam elocutionis quàm Ingeniorum censore, Aliud prorsus sit *Grammaticè*, aliud *Latinè* loqui; cúmque purè loqui studentibus nihil magis cavendum videtur, quàm Anglicismi omnéque genus Locutiones a Romano usu abhorrentes. Quo id genus fugentur Solœcismi. Et ad Fabiani moniti prudentiam ubiq; ut par est, adspiretur; In hunc finem maximè *Stephani* Thesaurus a *Coopero* nostro, in eam, quam nunc habemus, Latinæ Linguæ Synopsin videtur coarctatus.

2do. Splendor venustasque Romanæ Linguæ elucet maximè in Substantivorum cum Substantivis, Adjectivorum cum Substantivis, verborum cum nominibus, Adverbiorum cum verbis, Adverbiorum cum Nominibus, & denique Adverbiorum cum adverbiis aliis unione propriâ veréque Latinâ, & prætereà, Latino dextroq; particularum usu; ut cùm dicimus, *Conciliatorem amicitiæ* potius quàm *Procuratorem*; *Fontem & exitum Amicitiæ* potius quàm *principium & finem*; *Amicitias vulgares* potius quàm *ordinarias*: *Amicitiam con-*

trahere,

trahere, *non facere*; *discindere*, *dirumpere aut dissuere*, non *frangere*, &c. *Mirificè amare*, non *mirabiliter*: *Valdè & supra modum Amatus tuus*, non, *excedenter*: *Parum honestè se gerit*; potiùs quàm, *vix honestè*. *Neq; sciebat neq; per ætatem etiam potuerat*; non, *ab ætatem*. *Quis esset tantus fructus in rebus prosperis, nisi haberes qui illis æq; ac tu ipse gauderes?* non, *qui illis tam benè quàm tu ipse gauderes?* Sic *Me colitatque observat æque atque patronum suum.* Philosophia non perinde ac de hominum est vitâ merita laudatur, *non* Philosophia non ita, ut de hominum est vitâ merita laudatur. Quæ difficilia sunt perinde habenda sunt, ac si effici non possint; *non*, ita habenda sunt, ut si, &c. *Sic*, sed perinde erit, ut acceperis. Hæc omnia perinde sunt, ut aguntur. Atque hæc perinde loquor, quasi in eo sit iniquitas ejus reprehendenda; *non*, ita, ut si iniquitas ejus -- Metelli sperat sibi quisque fortunam, perinde quasi certi quicquam sit in rebus humanis; *non* tanquam. *Et hujusmodi infinita.*

3^tia^. Hæc omnia fœlicissimè certissimeque præstat attenta perfectáque veterum cognitio. Ea verò, cùm nec ab adolescentulis quidem, nedum a meris pueris per ætatem expectanda sit aut etiam speranda; His Cooperus noster ad instar variæ omnigenæque Lectionis esse potest. Habes enim apud illum cùm verba, Adjectiva aliáque Substantiva, quæ veterum probatissimi cuicunque Substantivo conjunxerunt: tàm adverbia quoque tantùm-

non

non ad unum omnia, quæ Verbis Nominibus aliisq; Adverbiis venustissimè adhærescant. Quæ duo sanè, Illa sunt, in quæ verti maximè omnium Linguarum proprietatem, satis est compertum.

4ta. Cave ne quidlibet de quolibet scribas dicasve. h. e. Ne quæcunque verba, Adjectiva aliàq; Substantiva voces nostras Anglicanas utcunque referentia, Substantivis, de quibus verba habes facere, sine delectu & prout quæque occurrerint, copulare audeas. Quod idem quoque dicendum cavendumque in Verbis Nominibus aliisque Adverbiis per Adverbia exornandis. Nam v. g. quamvis verba Anglicana, To begin, To happen, Latinis sunt, *Accidere* & *Incipere*; Non tamen satis Latinæ locutiones sunt, *In amicitiam alicujus accidere*; *Quomodo incipit morbus?* Sed, *Incidere in amicitiam alicujus*, *&* *quomodo accedit morbus?* *Sic*, To give honour to one, To be drawn to punishment, To come to ruine, To gaine and loose a City, To recover a lost-town, A man loose-bellied, One bound in the body, An hot lover, The heat of love, Lentulus lov'd his Country singular-well, He speaks in an high and lofty style, Very sober, Unpleasantly taken, Very Curious, Not so well, To spoile a book, To look in Cooper, &c. *quamvis sint ex probatissimis Locutionibus Anglicanis*; *Tamen*, Honorem alicui dare aut tribuere, Ad supplicium attrahi, Ad ruinam pervenire, Urbem lucrari & perdere, Oppidum recuperare, Homo ventris laxi, Homo ventris

tris ligati, Amator Calidus, Amoris calor, Singulariter amavit patriam, Altè ampléque loquitur, Valdè ſobrius, Injucundè acceptum, Valdè curioſi; Non ita benè, Librum ſpoliare, In Coopero videre, &c. *Locutiones ſatis Latinæ non ſunt; Sed*, Honorē alicui deferre, Ad ſuppliciū rapi, Ruinâ collabi aut facere ruinā, Urbem capere, Cedere vel Opidum amittere, Oppidū recipere, Qui ventris eſt ſolutioris, Qui ventris eſt laxioris, Amator acer, Amoris ardor, Unicè amavit patriam, Elatè ampléq; loquitur, Pulchrè ſobrius, Aſperè acceptum, Sumus ambo bellè curioſi, Non æquè benè, Librū vitiare, Cooperum cōſulere, Inſpicere, &c. *Has earūq; ſimiles ubi Cooperū conſulueris, percipies eſſe formulas in Romanâ Linguâ receptas atq; adprobatas; ſuperiores, nequaquam.*

5ta. Si fortaſſe (quod mentibus etiam fideliſſimis & inſtructiſſimis non rarò accidit) Certiſſimus non ſis apud te verba hæc vel illa apud probatos connecti & componi; Quò non utcunque ſolùm (quod ignavi abjectique faciunt animi) ſed exquiſitè & fidenter, quod faceſcis, perficias; verbum illud, quod occurrit, fac totum, ſi opus ſit, in Coopero percurras: Et, ſi Subſtantivum ſit vel Verbum vel Adverbium vel quodcunque aliud, quod in loquelâ cenſeatur magis voces alias ſibi adjunctas habere, quàm aliis adjungi *ipſum*; tutò ſumas licet, Omnes ejus cum aliis verbis apud Claſſicos Conſtructiones, in Coopero exprimi; Aliáſque omnes aut incongruas eſſe, aut (tanquam ſuſpectas & non temerè amplectendas) niſi con-

consulto priùs Institutore, esse nequaquam adhibendas. v. g. A long dismission from Schoole Consule vocem, *Dimissio*, apud Cooperum; Ib non occurrit Adjectivum proprium Substantivo, *Dimissio*, constructum. Quid ergo? Cavendum equidem ne Substantivo illi Adjectivum tuo fretus judicio audeas copulare: quin præceptorem consulas, atque Ille te docebit statim Nominum combinationes ad unam omnes tam faciendas quàm factas apud Cooperum non occurrere, quia Latinis, qui extant, scriptoribus sensa omnia, quæcunque aut fuerunt olim, aut nunc sunt, aut posthâc esse possunt, in monumenta sua rejiciendi occasiones oblatæ non sunt. In quibus ergo hæreas teque non instituat Cooperus, Ab *Analogiâ* h. e. a Ratione pari quærendas esse Constructiones, si non maximè Latinas, ejusmodi tamen, quæ ad proprias & Latinas accedant proximè. v. g. quia apud Ciceronem occurrunt, *Delectatio diuturna & Observatio diuturna*; idcirco A schoole-vacation longer than ordinary, Dici Latinis non-incommodè *Dimissionem diuturniorem aut pinguiorem*; Si modò per *Dimissionem* intelligamus, non ipsum Actum dimittendi, sed id, quod Anglicana nostra jam longo usu obtinuit; Otium illud sive Cessationem ex præceptoris benignâ dimissione pueris obtingentem. Sed quod res est, ut dicam, *Dimissio*, Substantivum proprium non est, sed *Cessatio*, quamvis derivatum Anglicanum, Dimission & per Epenthesin Dismission, Genti nostræ in usu sit frequentissimo.

quentissimo.

ſrequentiſſimo. In omnibus enim Linguis & potentiſſimus & peritiſſimus magiſter, uſus eſt.

6ta. De Recto particularum uſu conſulantur præter Cooperum, Elegantiæ Laurentii Vallæ & Turſelinus de Particulis. Quippe quæ, cùm omnium Linguarum Commiſſuræ ſint & quaſi Nervi atque Articuli; niſi pro illâ, quæ in veterum ſcriptis obſervatur, Ratione adhibeantur; ſi Oratio hiulca, diſſolutior & quaſi peregrinum quid barbarumque ſonans eruditis auribus videatur, doctis & juſtis Cenſoribus nihil eſt mirum.

7ma. Unus, iſque inſigniſſimus Cooperi uſus, hic eſt; ut propoſiti thematis voces ſi non omnes, primaria tamen h. e. Illa, in quam ſententiæ Cardo vertatur, unà cum Cognatis & Oppoſitis, in Coopero expendatur integra. Ita fiet, ut non tantùm verbis phraſibuſque ad elocutionem in illâ tuâ particulari materiâ probatis omnibus, quaſi præinſtructus evadas; Sed & ἀπροσδόκητα quoque h. e. Inopinata, ex hâc diligentiâ, ad Rerum copiam tibi plura ſeſe offerant, neceſſe eſt. Nam, præterquam quòd Apophthegmata & ſententiæ illuſtriores non paucæ, loquendi formulis immiſceantur (quæ aut nullâ aut levi admodum indigeant efformatione tuâ, quò ad tuum inſtitutum accommodentur;) fieri non poteſt, quin tot veterum in Eloquentiâ *Luminum vivæ* Scintillæ h. e. tot Scriptorum probatiſſimorum ſelectiores particulæ, tibi quaſi facem præferant auremq; vellant; teque, non Bœoticæ planè mentis puerum, excitent

impellantque ad Novum aliquid, pro hujus vel illius phrasios energiâ, ex tuo ingenio promendum cudendúmque. e. g. Si sumeremus in exemplum notam illam de Assiduitate Chriam, *Labor omnia vincit*; vel notiorem illam de pietate Gnomen, *Inprimis venerare Deum*; vel hujusmodi aliquam de *vitio*, *virtute*, *amicitiâ*, *prudentiâ*, &c. Cooperumque consuleremus v. g. vel de priori, in vocibus, *Labor*, *assiduitas*, *negotium*, *studium*, *diligentia*, *solertia*, *industria*, *otium*, *desidia*, *ignavia*, *vinco*, *perficio*, &c. vel de posteriori, post voces, *Deus*, *Numen*, *colo*; *Religio*, *Pietas*, *Impietas*, *Dei Cultus*, &c. Nihil tam verendum esset, quàm ne tam Rerum quàm verborum Copia nos planè obruat percellátque. Ergo themate tum rarioris usûs, tum Copiæ (*ut sic dicam*) angustioris, Res commodiùs fortasse demonstrabitur. Sit Illud, quod Codicem jam nunc solventi se primùm offert; *Fortunam citiùs reperias, quàm retineas*: Quod idem videtur ac si dicas, Opes adquirere aut parere facilius est quàm tueri & conservare. Primam vocem *Fortuna*, apud Cooperum consulenti phrasis prima est *Fluctus Fortunæ*, The troublous stormes of fortune. Hinc fæcundo ingenio Ansa qualem-qualem similitudinem eliciendi; *Non major est undarum maris, quàm fortunæ fluctuum varietas, periculum atque incertitudo.* Deinde secunda phrasis, *Procella impotens fortunæ*, quàm opportunè & accommodatè priorem excipit Metaphoram, hoc modo! *Imo non fluctus solùm*

lùm

lum & undæ ſunt fortunæ, ſed impotentes procellæ, ſecundum Senecam. Tum, tertio loco quod occurrit, Synonymia eſt ex Cicerone, *Fortuna & caſus*: Praſiologiæ autem noſtræ laudatiſſimæ nihil aliud ſunt quàm phraſes & voces Synonymæ; Ex hujuſmodi autem quantoperè adjutetur Novitius, novit non-nemo. Sed ad Cooperum noſtrum; Quarta Locutio eſt breviſſima ex Cicerone ſententia, *Propria fortunæ varietas.* Quæ ſuccedunt Formulæ admodum Romanæ, *Adverſa fortuna*, *Æqua fortuna*, *Æquabilis perpetuáque fortuna*; quis non videt quàm nullo negotio ad inſtitutum thematis accommodentur? Quæ ſubſequuntur loquendi ſtructuræ, ex Cicerone una, *Belli fortuna*; Ex Virgilio altera, *Anceps pugnæ fortuna*; attentiùs conſideranti alias duas ſuggerent ſimilitudines, hoc modo; *Ubi mutationes ſubitaneæ & maximè inopinatæ? Nonne in profundo ejúsque inſanis planè vorticibus? Sunt Fortunæ fluctus apud Catullum: ſunt Fortunæ impotentes procellæ apud Senecam. Ubi cum inſigni varietate ſtupenda quoque pericula? In bello, ni fallor, Martisque ludo ſceleratiſſimo. At fortuna belli non incertior, quàm fortuna ipſa; nec fortuna pugnæ magis anceps apud Virgilium, quàm ipſius fortunæ vices apud omnes mortales*, &c. Adverte Lector; tantùm quatuor phraſes enixæ ſunt ſimilitudinem puero vel primipilari non indignam; eam non ex Cooperi gazophylacio turpiter tranſcriptam, ſed ex Commentantis ingenio efformatam: Quod ut Nomini ejus non

 poteſt

poteſt non eſſe honeſtius, ita quoque ad acuminis judiciiique profectum quantum conferat, Nemo eſt ſtudioſior qui diu ignorare poteſt. Si autem ex quatuor formulis tantùm Caſu, ex tempore & currenti oculo conſideratis, tam non-ſpernenda enata ſit Commentatio; quid fieret, credis, ſi vox integra unà cum ſequenti, *Fortuna*, **Riches, State** &c. ad rem magis propriâ, Reliquiſque cognatis & contrariis, *Res, opes, Divitiæ, Cenſus, Res Adverſæ*, &c. & verbis propriis, *Paro, pario, Adquiro*, &c. *Conſervo, Tueor, retineo*, &c? Si, inquam, hæc omnia ritè & cum morâ debitâ expenderentur; Non eſſet fortaſſe, quòd alium præterea quenquam dignareris cognoſcere. Tanta ex hoc uno ſe tibi offerret, tum Rerum tum verborum ſupellex in Rem tuam accommodatiſſima.

2. *De Chriâ & Gnome.*

THemata ſive celebres illæ Authorum ſententiæ, quæ in Scholis ad exercenda puerorum ingenia proponi ſolent, duo ferè habent genera: vel enim *Chriæ* ſunt, vel *Gnomæ*. Gnome dicitur ſententia, quâ præcipitur vel ſuadetur aliquid ſive agendum ſive omittendum; ut, *Vive tibi, quantúmque potes prælustria vita. Nequid nimis.* Chria verò eſt, quâ nuda rei notitia, ſed ea etiam utilis vitæ ſine præceptione aliquâ vel ſuaſione proponitur, cujuſmodi; *Mors omnibus communis eſt.*

Vi

Vita brevis; Ars longa. Eodem ferè modo utraque tractatur; Brevissimè quidem sic;

1. *Propositione* Thematis; cùm, quod in themate ponitur, pluribus & perspicuis verbis explicatum proponimus confirmandum.

2 *Ratione* Propositionis; cùm, quod proposuimus, aliquo argumento probamus.

3. *Confirmatione* Rationis; cùm ulteriùs, quod probatum est, confirmamus. Formulæ autem familiares instituendi Rationem & Confirmationem sunt hæ, *Nam,—enim. Etenim. Quid enim? Nimirum.* &c.

4. *Similitudine*; cùm, quod confirmatum est, simili aliquâ re illustratur; cujus formulæ, *Ut. Sicut. Nam veluti. Quemadmodum enim.* &c.

5. *Exemplo*; cùm a facto simili Aliquid proposito luminis & firmamenti conciliatur, cum hisce formulis, *Accepimus. Memoriæ proditum est. Literis traditur. Memorant. Ferunt.* &c.

6. *Veterum Testimonio*; quod Apophthegmate, Proverbio aut aliquo Philosophi, Poetæ, Oratoris, Historici, &c. Veriloquio uberiorem propositæ rei fidem facit; habetque formulas, *Rectè quidem Poeta. Optimè Orator. Verè igitur monet Philosophus. Jure quidem. Itaque meritò. Præclarè inquit.* &c.

7. Postremò *Conclusione*, cùm, quod initio proposuimus, comprobatum jam denuò asseveramus; vel si Gnome sit, monemus etiam & adhortamur. Formulæ autem sunt istæ, *Ergo. Igitur. Itaque.*

Quare. Quamobrem. Quocirca. Quæ cùm ita ſint. Hac ita cùm ſe habeant. &c.

Quòd ſi uberiùs tractanda res ſit & deducenda latiùs; addi poſſunt; ante Propoſitionem, *Exordium*; ante Concluſionem, *Amplificatio & Confutatio*, ſi opus ſit. Rationes etiam & confirmationes plures, plura Exempla, Similia, Teſtimonia. Sed inprimis videndum, ut variis orationum formis, cùm in verbis & phraſibus, nequa ſæpiùs repetatur; tùm verò in ſingulis Sententiis, ſtudeatur. Seniores autem Troporum etiam, Figurarum, Periodorum, Euphoniæ & Numeri Oratorii Curam adhibeant diligentem.

(*Gnome.*) Inprimis venerare Deum.

(1. P*Ropoſitio.*) Videtur mihi officium pietatis homini pérquam neceſſarium, antequam ad obeunda quotidianæ vitæ munia ſe accingat, Ab invocatione divini Numinis auſpicari. (2. *Ratio.*) Nam quommodo fieri poteſt, ut in reliquo vitæ curſu, fœliciter progrediamur, niſi propitium priùs & faventem nobis Deum reddiderimus? (3. *Confirmatio.*) Quid enim? Sine ejus auxilio nihil eſt, quod quiſquam non modò perficere, ſed ne ſuſcipere quidem, vel conari, vel cogitare valeat. (4. *Similitudo.*) Quemadmodum Agricola terram fruſtrà colit, niſi pluviæ cæleſtes reddant fructiferam: Ita nos fruſtrà cuiquam operi manum admovebimus, ſi divina id gratia

non

non irrigaverit, quâ, quod suscepimus, ad exitum fœlicem perducamus. (5. *Exemplum.*) Memoriæ proditum est Romanos olim nihil solitos fuisse inauspicatò moliri, id est, Nihil aggredi, non exploratâ priùs Deorum suorum voluntate. (6. *Exempli ad Institutum Accommodatio.*) Quantò id magis nos facere Christianos decet? (7. *Vetus Testimonium.*) Itaque Poeta rectè quidem monet, ubi, A Jove Principium, a Deo monet auspicandum. (8. *Conclusio.*) Quare, siquis habeat in votis, ut omnia sibi negotia prosperè cedant, Id inprimis operam det, ut precibus conciliet sibi voluntatem Dei. Quoniam solus (ut Poetæ verbis concludam.)

——Vires Ille dat, Ille rapit.

(*Chria.*)--*Labor omnia vincit Improbus.*

(1. Labor vulgo minimè probatus. 1. Labor sapientibus maximè probatus. Per Antiphrasin. 1. Labor assiduus & pertinax. Metonymia consequentis pro Antecedente. Nam laboris assiduitatem Omnium adprobatio est sequi solita.)

NIhil adeò est arduum, nihil ita est operosum, quod assiduitate laboris & constantiâ non possit

possit aliquando expugnari. Nam quæ duæ res omnium videntur difficilimæ, cùm sint pulcherrimæ; Siquis diligenter operam det, utramque sibi tandem conciliabit, Cognitionem rerum & virtutem. Quid enim Poeta? Virtutem, inquit, neque verò solùm virtutem, sed doctrinam quoque, sed & omnia, quæ habentur in bonis, —— *posuêre Dii sudoris in arce*, quam qui enitendo semel assecutus fuerit, hæc omnia simul consequetur. Quemadmodum enim

Gutta cavat lapidem, non vi sed sæpè cadendo:

Ita quæ durissima sunt, neq; primo impetu superari possunt, industriæ tamen & sedulitati continuæ cedunt. Accepimus olim assiduis laboribus tantas res gessisse Herculem, quantas ab homine geri potuisse, vix profectò jam credimus. (*6. Exempli ad officium sive bonos mores accommodatio.*) & nemo hominum dubitet, quin ipse quoque indefesso studio magna quædam valuerit efficere. Adeò verum est id quod præclarè Quintus Curtius, *Nihil*, inquit, *tam altè natura posuit, quò virtus non possit eniti*. Est igitur hoc sole meridiano clarius, ea quemque, in quibus elaboraverit, nervosq; omnes intenderit, ex animi sententiâ confectûrum esse omnia: ut meritò indecorum & turpe habendum sit, â rebus honestis & præclaris metu difficultatis absterreri. *Nibil enim* (quod rectissimè Syrus Terentianus) *tam difficile est, quod laborando superari, quærendo investigari non possit.*

Submonitiones.

Submonitiones.

1ma. Per Prolepsin sive Occupationem h. e. Confutationem quandam breviorem, Propositio non inscitè instituatur. e. g. Sint Themata *Heróum filii, Noxæ.* Et, *Lucri bonus odor ex re qualibet.* Propositiones sic insurgent non-incommodè. *Etsi ad mortalium tam virtutes quàm vitia non parùm valere soleant Genus & cultura: ea tamen est inconstantia & perpetua humanarũ rerum vicissitudo, ut strenuis, doctis, studiosis & parentibus undique quadratis, filii nascantur sæpiùs adeò ignavi, vecordes & deplorati, ut eos non solùm Noxios, sed & Noxas in abstracto non-immeritò adpellemus*, &c. *Quamvis secundum Plautum, omne commodum non sit commodum; Terentiique illud, Pecuniam in loco negligere, maximum interdum est lucrum, veriloquium sit Nemini non probatissimum : Ea tamen est quorundam imprudentia & rapacitas, ut*——

Hâc figurâ Officia sua orsus est Marcus Cicero; *Quanquam te, Marce fili, annum jam*——*:tamen, ut ipse ad meam*—— &c.

2da. Hæc apud Terentium sententia, *Obsequium amicos, veritas odium parit*; Chria *facti* dicitur, non *Juris*; τὸ γινόμενον, non τὸ δεόμενον indicans. Anglicè, **A profitable saying, shewing what is done, not what should be done.** Cujusmodi & aliæ non-paucæ v. g. *Lucri bonus odor ex re qualibet. Sus Minervam* [subaudi, docet, monet, aut aliquid similè.] &c. In his Propositio & Conclusio procedunt

procedunt per Indignationem, Exclamationem, Querelam &c. Et cavere sedulò habet Tractator, ne, quod *probat*, *adprobare* videatur. e. g. (*Propositio.*) ô Sæculi fiduciam atque impudentiam, in quo Doctos indocti, Clericos Laici, Philosophos Rustici, Scientissimos ignari, docent, monent, corrigunt; perinde ac si sus, animal tantâ —— &c. (*Conclusio*) Satis ergo mihi constare videtur, Assentatione, si quâ re aliâ [*est Recapitulatio non propriè dicta, sed Propositio aliis verbis repetita.*] laudem atque amicos comparari; Probitatem verò & simplicem veritatem cultores ejus, odiis hominum atque cachinnis ubique ferè exponere: ut meritò cum Cicerone exclamemus, ô tempora! [*est Querela sive Exclamatio in corruptos sæculi mores.*] ô mores! ubi Deus, qui tempora emendet? ubi, qui mores corrigat? Getæ & Parmenones ubique squallidi [*est ipsum thema aliis & pluribus verbis vehementiùs asseveratum*] & contempti jacent; Gnathones autem nitidi & ad omnia habiles. Qui enim cum Parasitastro illo imperabit sibi omnia assentari, Is quæstum hodiè faciet multò uberrimum.

3[tia]. Sunt & Gnomæ, quod facere *impellimur* aliquando magis, quàm quod facere *obligamur*, nos monentes; qualis, *Malo nodo, malus cuneus*. Eodem ferè modo tractantur, quo illæ non juris, sed facti Chriæ, de quibus proximè admonuimus.

4ta. Exempli ad Institutum Accommodatio, sive

ſive uſus ab exemplo, ipſum Exemplum optimè claudit.

5ta. Partes Concluſionis in tractatione Gnomes duæ ſunt, quarum Prior compoſita eſt, nimirum, Admonitio thematis vehementiùs aſſeverata ex præcipuâ ratione aliis verbis repetitâ; quale eſt, *Quare ſiquis in Votis —— voluntatem Dei.* Poſterior ſimplex eſt, viz. Sententiola brevis & acutior de induſtriâ in ultimum locum reſervata, qualis hæc,

——*Vires Ille dat, Ille rapit.*

6ta. In tractatione Chriæ, partes Concluſionis ſunt tres, Prima, Recapitulatio h. e. Propoſitio aliis verbis repetita, ut; *Eſt igitur ſole meridiano — confecturum eſſe omnia.* Secunda, Admonitio vel uſus, cujuſmodi; *ut meritò indecorum — abſterreri.* Tertia, Sententiola ingenioſior vel Adagio acutior, datâ operâ in eum locum ſepoſita; qualis, *Nihil eſt tam difficile, quin quærendo inveſtigari poſſit.* Ter.

7ma. *Quæ cum ita ſint*; *Hæc cùm ita ſe habeant*; Sunt Recapitulationes indirectæ, & aliis poſtponendæ.

---

3. Genera

3. Genera Epiſtolarum, quæ aliàs Tabellæ & Literæ.

1. FAmiliares; apud Ciceronem in Epiſtolis ad Atticum, ſermo familiaris. Macropædio dicuntur Indicativæ; cuidam Pragmaticæ. Suntque vel ſimplices, unicum Negotium indicantes; vel Compoſitæ ſive mixtæ de Rebus variis.

2. Suaſoriæ, monitoriæ & Hortatoriæ; & contrà, Diſſuaſoriæ, Dehortatoriæ.

3. Deprecatoriæ ſive Pœnæ Deprecationes.

4. Purgatoriæ ſive delicti Excuſationes; Defenſoriæ nonnullis.

5. Petitoriæ; uno verbo, Petitiones & ſupplicationes & Libelli ſupplices.

6. Officioſæ; ſine Novi Anni fœlicitatem precandi formulæ.

7. Gratiarum Actiones.

8. Gratulatoriæ.

9. Commendatitiæ; & contrà.

10. Criminatoriæ.

Regulæ.

1. Superioribus addi poſſent, Lamentatoriæ, Conſolatoriæ, Reſponſoriæ ad Conſolationem, Jocoſæ, Graves, &c. Sed in prioribus decem, Pueri Literas repreſentatitias diſcant conſcribere. Cætera ſunt maturioris Judicii, anguſtioris uſûs.

2. De

2. De Inventione & Diſpoſitione teneatur Illud Ovidii, ——— *Conſilium Reſque Locusque dabit.* Methodus Artis hic aut nullum aut perexiguum locum habeat; Methodus Prudentiæ, una eſt & potiſſima. Hinc de Artificio epiſtolari, Regula Macropedii; *Libertas Epiſtolica multa ſemper Arti vel tollere poteſt vel addere.*

3. In Stylo conſpiciatur quædam quaſi Negligentia, præſertim in Epiſtolâ familiari. Eſſet enim, ut plurimum, humilis & Laconica, non Aſiatica. Rectè Lipſius, *Structuram*, inquit, *& Periodum longiorem omnem fugias in Epiſtolâ* : Membris utare, & Aſyndetis ſæpè. Lætior omnis phraſis abdicetur. Pueris tamen, ſi luxurient, vitio non eſt dandum. Ubertatem illam ætas paulatim depaſcet.

---

4. De Romanâ computandi Ratione per Calendas, Nonas & Idus.

Junii dies Romani.

1. Calendis Junii vel Juniis. *Cal. Jun:*
2. IIII.to } [ante] Nonas Junii vel Junias. 4.to 3.tio *prid. Non. Jun.*
3. III.tio }
4. pridiè. }
5. Nonis Junii vel Juniis. *Non. Jun.*
6. VIII.vo } [ante] Idus Junii vel Junias. 8.vo 7.mo 6.to *&c. Id. Jun.*
7. VII.mo }
8. VI.to }
9. V.to }
10. IIII.to }
11. III.tio }
12. pridiè. }
13. Idibus Junii vel Juniis. *Id. Iun.*
14. XVIII.vo } [ante] Calendas Julii, Julias; vel Quintileis, alias vlei & vles 18.vo 17.mo 16.to VIIII.no *&c. Cal. Iul. Quint.*
15. XVII.mo }
16. XVI.to }
17. XV.to }
18. XIIII.to }
19. XIII.tio }
20. XII.mo }
21. XI.mo }
22. X.mo }
23. IX.no }
24. VIII.vo }
25. VII.mo }
26. VI.to }
27. V.to }
28. IIII.to }
29. III.tio }
30. pridiè. }

Submonitiones.

1ma. De tribus Latinorum mensium periodis.

PRincipium mensis Nostri dixêre Calendas.
Sex Majus Nonas, October, Julius & Mars:
Quatuor at reliqui. Tenet Idus quilibet octo.

2da De Numero dierum in singulis mensibus Julianis.

TRiginta Aprilis, Junius, Septemq; Novemque;
Uno plus alii. Viginti Februus octo.

Anglicè.

Thirty dayes hath September,
Aprill, June and November;
The rest have thirty and one
Except February alone;
Which hath twenty eight mere,
☞ And not one more, though't be Leap-yeere.
For bis sexto Cal. Martias in Latine we say,
And by the same reason Februaries 24th. day
Hath every 4.th yeere houres fourty & eight,
Whence to say, 2.de 24.th is right & streight.

3.tiæ De mensium numero, eorumq; Appellationibus.

The Romans in ancient time began their year at March, whence that moneth which since was called Julius, in the honour of Julius Cæsar, was by them called *Quintilis*, because it was their fifth moneth; And that moneth which since was called Augustus, in the honour of Augustus Cæsar, was by them call'd *Sextilis*, because it was their sixt moneth; and so forward, September, 8.ber November, and 10.ber For Romulus-his year had but ten moneths, according to Ovid, *Libro fastorum* 1.mo

Tempora digereret cùm conditor urbis, in anno
Constituit menses quinque bis esse suo.
Martis erat primus mensis, Venerisque secundus,
Hæc generis Princeps, ipsius Ille pater.
Tertius a Senibus, Juvenum de nomine quartus:
Quæ sequitur, mumero turba notata fuit.
At Numa nec Janum, nec avitas præterit umbras,
Mensibus antiquis præposuitque duos.

The other two moneths, Januarius and Februarius, were added, as some say, by Tarquinius Priscus; but according to Ovid, and the Common opinion, by Numa Pompilius, qui singulos menses per Calendas, Nonas & Idus, diesque fastos & nefastos descripsit, as one saith.

4ta. D

4ta. De Græcis mensibus, eorum partibus, Græcáque Numerandi Ratione, brevissimam, quæ est ad Scapulæ calcem, Tractatiunculam perscribere & cognoscere habent Seniores in Classibus sextâ & septimâ.

5. Nomina & Adverbia Numeralia, unà cum Notis Arithmeticis, tam antiquis quàm vulgatis.

1. I.

One. Unus, a, um.
The first. Primus, a, um.
Once. Semel.

2. II.

Two or twaine. Duo, æ, o. Bini, æ, a.
The second. Secundus, a, um.
Of or containing two. Binarius.
Twice. Bis.

3. III.

Thrée. Tres. Terni. Trini.
The third. Tertius, a, um.
Of or containing thrée. Ternarius.
Thrice or thrée times. Ter.

4. IIII.

Foure. Quatuor. Quaterni, æ, a. Quadrini.
The 4.th Quartus, a, um.

Of or containing foure. Quaternarius.
Foure times. Quater.

5. V.

Five. Quinque. Quini, æ, a.
The 5.th Quintus.
Of or containing five. Quinarius.
Five times. Quinquies.

6. VI.

Sixe. Sex. Seni, æ, a.
The 6.th Sextus, a, um.
Of or cont. 6. Senarius.
Six times. Sexies.

7. VII.

Seven. Septem. Septeni, æ, a.
The 7.th Septimus.
Of or cont. 7. Septenarius.
Seven times. Septies.

8. VIII. IIX.

Eight. Octo. Octeni vel Octoni.
The 8.th Octavus.
Of or cont. 8. Octonarius, a, um.
Eight times. Octies.

9. VIIII. IX.

Nine. Novem. Noveni, æ, a.
The 9.th Nonus, a, um.
Of or cont. 9. Novenarius. Nonarius, a, um.
Nine times. Novies.

10. X.

Ten. Decem. Deni.

The

The 10. Decimus, a, um.
Of or cont. 10. Denarius.
Ten times. Decies.

11. XI.

Eleven. Undecem. Undeni, æ, a.
The 11.th Undecimus.
Of or cont. 11. Undenarius.
Eleven times. Undecies.

12. XII.

Twelve. Duodecem. Duodeni, æ, a.
The 12.th Duodecimus.
Of or cont. 12. Duodenarius.
Twelve times. Duodecies.

13. XIII.

Thirteen. Tredecem. Deniterni, æ, a.
The 13.th Decimus-tertius.
Of or cont. 13. Deniternarius.
Thirteen times. Terdecies.

14. XIIII.

Fourteen. Quatuordecem.
Deni-quaterni.
The 14.th Decimus-4.tus
Of or cont. 14. Deni-quaternarius.
Fourteen times. Quatuor-decies.

15. XV.

Fifteene. Quindecem. Deniquini, ve
Quinteni.
The 15.th Decimus-5.tus
Of or cont. 15. Quindenarius.
Deni-quinarius.

Fifteen times. Quindecies.

16. XVI.

Sixteen. Sedecem. Deni-ſeni.
The 16.th 10.mus ſextus.
Of or cont. 16. Deni-ſenarius.
Sixteen times. Sexdecies.

17. XVII.

Seventeen. Septemdecem. Deni-ſepteni, æ, a.
The 17.th Decimus-7.mus
Of or cont. 17. Deni-ſeptenarius.
Seventeen times. Septemdecies.

18. XVIII. IIXX.

Eighteen. Octodecem. Deni-octoni, æ, a.
The 18.th Decimus-octavus.
Of or cont. 18. Deni octonarius.
Eighteen times. Octodecies.

19. XIX.

Nineteene. Novendecem. deni-noveni.
The 19.th Decimus-nonus.
Of or cont. 19. Deni-novenarius.
Nineteen times. Novem-decies.

20. XX.

Twenty. Viginti. Viceni pro vigeni.
The 20.th Viceſimus. Vigeſimus.
Of or cont. 20. Vicenarius.
Twenty times. Vicies pro vigeſies.

30. XXX.

Thirty. Triginta. Triceni pro trgeni.
The 30.th Triceſimus. Trigeſimus.

Of or cont. 30. Tricenarius.
Thirty times. Tricies pro trigesies.

40. XL.

Fourty. Quadraginta. Quadrageni.
The 40.th Quadragesimus.
Of or cont. 40. Quadragenarius.
Fourty times. Quadragies.

50. L.

Fifty. Quinquaginta. Quinquageni, æ, a.
The 50.th Quinquagesimus.
Of or cont. 50. Quinquagenarius.
Fifty times. Quinquagies.

60. LX.

Sixty. Sexaginta. Sexageni.
The 60.th Sexagesimus.
Of or cont. 60. Sexagenarius.
Sixty times. Sexagies.

70. LXX.

Seventy. Septuaginta. Septuageni.
The 70.th Septuagesimus.
Of or cont. 70. Septuagenarius.
Seventy times. Septuagies.

80. LXXX.

Eighty. Octoginta. Octogeni.
The 80.th Octogesimus.
Of or cont. 80. Octogenarius.
Eighty times. Octogies.

90. XC.

Ninety. Nonaginta. Nonageni.
The 90th. Nonagesimus.

Of or cont. 90. Nonagenarius.
Ninety times. Nonagies.

100. C.

One hundred. Centum. Centeni, æ, a.
The 100.th Centesimus.
Of or cont. 100. Centenarius.
An hundred times. Centies.

200. CC.

Two hundred. Ducenti, æ, a. vel duceni pro ducenteni.
Of or cont. 200. Ducenarius.
The 200.th Ducentesimus.
200. times. Ducenties.

300 CCC.

Three hundred. Trencenti. Treceni.
The 300.th Trencentesimus.
Of or cont. 300. Trecenarius.
300. times. Trecenties.

400. CCCC.

Foure hundred. Quadringenti. Quadringeni.
The 400.th Quadringentesimus.
Of or cont. 400. Quadringenarius.
400. times. Quadringenties.

500. D. IↃ.

Five hundred. Quingenti. Quingeni. Quingenteni.
The 500.th Quingentesimus.
Of or cont. 500. Quingenarius.
500. times. Quingenties.

600 DC. IↃC.

Six hundred. Sexcenti. Sexceni pro ſex-
centeni.

The 600.th Sexcenteſimus.

Of or cont. 600. Sexcenarius.

600. times. Sexcenties.

700 DCC. IↃCC.

Seven hundred. Septingenti. Septingeni
pro ſeptingenteni.

The 700.th Septingenteſimus.

Of or cont. 700. Septingenarius.

700. times. Septingenties.

800. DCCC. IↃCCC.

Eight hundred. Octingenti. Octingeni.

The 800.th Octingenteſimus.

Of or cont. 800. Octingenarius.

800. times. Octingenties.

900. DCCCC. IↃCCCC.

Nine hundred. Nongenti. Nongeni pro
Nongenteni.

The 900.th Nongenteſimus.

Of or cont. 900 Nongenarius.

900 times. Nongenties.

M. 1000. ∞. CIↃ. I.

A thouſand. Mille, invariabile.
Milleni, æ, a

The 1000th. Milleſimus.

Of or cont. 1000. Millenarius.

A 1000. times. Millies.

Submonitio.

Submonitio.

M. olim nota fuit, non litera.

2000. II∞. $\overline{\text{II}}$.

Two thousand bookes. Duo millia librorum, vel, Bis mille libri.

The 2000.th Bis millesimus.

Two thousand times. Bis millies.

3000. III ∞. $\overline{\text{III}}$.

Thrée thousand. Tria millia. Ter mille.

The 3000.th Ter millesimus.

3000. times. Ter millies.

4000. IIII∞. $\overline{\text{IIII}}$.

Foure thousand. Quatuor millia, vel Quater mille.

The 4000.th Quater millesimus.

4000. times. Quater millies.

5000. IↃↃ. $\overline{\text{V}}$.

Quinque millia. Quinquies mille.

6000. VI∞. $\overline{\text{VI}}$.

Sex millia. Sexies mille.

7000. VII ∞. $\overline{\text{VII}}$.

Septem millia. Septies mille.

8000. VIII ∞. $\overline{\text{VIII}}$.

Octo millia. Octies mille.

9000. VIIII ∞. $\overline{\text{IX}}$.

Novem millia. Novies mille, vel Novena millia.

10000. CCIↃↃ. $\overline{\text{X}}$

Decem millia. Decies mille.

20000. XX CIↃ. $\overline{XX}$. Etc.
50000. IↃↃↃ. $\overline{L}$.
60000. LX ∞. $\overline{LX}$.
100000. CCCIↃↃↃ. $\overline{C}$
Centum millia. Centies mille. Vel, Centena millia.
200000. CC∞. Etc.
500000. IↃↃↃↃ. $\overline{D}$.
Quingenta millia, Vel, Quingenties mille.
600000. DC ∞. $\overline{DC}$. Etc.
1000000. CCCCIↃↃↃↃ. $\overline{M}$. $\overline{\infty}$.
Decies Centena millia. Anglicè, a million, or a thousand thousand.

Submonitiones.

1.ma Quæ sequuntur, Integra potiùs scribuntur, quàm Notis repræsentantur.

Subm. 2.da

Observabis in superioribus Notis mutari numeri signum, quoties Numerus a Quinario ad duplum, & a duplo rursus ad quinarium pervenit.

Subm. 3.[tia]

Numeralia Cardinalia respondent Interrogativo, *Quot*; Ordinalia vero Quæstioni, *Quotus*.

Subm. 4.ta

Quare, *decies Coronatorum*, *vicies Talentûm*, *&c.* significent, Ten hundred thousand Crownes, twenty

twenty hundred thousand talents, vide Godwini Regulam lib. 3. Antiq. Rom. Sect. 4. cap. 3.

Subm. 5.ta

Unde and *Duode*, being set before viginti or vigesimus, or any kind of greater Article; The one signifieth the Number, wherewith it is joyned, save one; the other, save two; as, *Undetriginta*, thirty save one, *Duodequadragesimus*, the eight and thirtieth, or the fourtieth save two. *Unde-quinquagies*, Nine and fourty times.

Adverbia Ordinalia.

First, Primò vel primùm. Secondly, Secundò vel secundùm. Thirdly, Tertiò, &c.

Numeralia in plex.

Single, simple, of one sort, Simplex.
Double, twofold or of 2. sorts, Duplex.
Triple, Threefold or of 3. sorts, Triplex.
Quadruplex. Quintuplex. Sextuplex. Septemplex & septuplex. Octuplex. Noncuplex. Decuplex, &c. Nonagecuplex, fourescore and ten-fold.
Eadem est Reliquorum Ratio.

Adverbia. Simpliciter. Dupliciter. Tripliciter. Quadrupliciter. Bifariàm. Trifariàm. Quadrifariàm, & sic in cæteris.

Numeralia in plus.

Single, Just so much, or the same quantity, simplus.

Twice,

Twice so much, Duplus.
Thrice so much, Triplus. Quadruplus. Quintuplus. Sextuplus. Septuplus. Octuplus. Noncuplus. Decuplus. Etc. Fourescore and ten times so much, Nonagecuplus. Two hundred times so much, Ducentuplus. Sic, Quingentuplus, &c.

Adverbia. Simplò, Duplò, Triplò &c.

6. Ea Vocabula hoc disticho comprehenduntur, a quibus Romanæ puritatis studiosis sit abstinendum.

SOrdida, Prisca, Nova, Antiquata, Poetica, Dura,
Turpia, Rara nimis vel Peregrina, fuge.

Submonitiones.

1ma. Horum omnium justas Explicationes, Limitationes, Amplificationes, &c v. g. quomodo differant *Sordida & humiliora*; *Prisca & Obsoleta sive Antiquata*; *Nova, Novata & Novo sensu usurpata*; *Qui Scriptores prisci*, &c. Hæc multò expeditiùs & non-infœliciter suggerat viva prælegentis Institutio.

2da. Cum necessitas de rebus obscœnis loqui coget, periphrasi vel honestâ descriptione utendum est.

3^tia. Græca vocabula nunquam, vel raró Latinis interponenda sunt. Rectè Cicero, *Scis*, inquit, *Me Græcè loqui in Latino Sermone non plùs solere,*

quàm

quàm in Græco, Latinè. Tusc. 1.mo

Sunt autem Causæ, quibus Græca Latinis rectè queant admusceri.

1. Græcis vocabulis quæ Antiquitas Latinitate donavit, perinde atque Latinis uti licet; qualia sunt multa Artium & Disciplinarum vocabula; Grammatica, Dialectica. Item Ecclesia, Eucharistia. Etc.

2. Cum Latino vocabulo destituimur, præstat Græcè loqui, quàm barbarè aut parùm Latinè; ut, *Philosophus*, *Theologus*, *Epigrammata*, &c. Sic in *Lapidum*, *Gemmarum*, *Herbarum*, *Morborum*, *Medicamentorum*, &c. Nominibus, Latinis vocibus destituti Græcis ferè utimur.

3. Cum Græca Latinis venustiora sunt aut significantiora magisque vehementia, ut λογομαχία, pro Contentione loquacissimâ seu rixâ; φίλαυτος, Qui sibi placet.

4. Siquid occultiùs scribendum sit amico, quod alios celatum volumus, ut interdum Cicero ad Titum Pomponium Atticum scribens.

5. Joci aut Irrisionis gratiâ; quod etiam Ciceronem fecisse, ipsius scripta facilè contestantur.

Subm. 4.a

Siquis aliquo ex verbis superioribus uti volet, & metuit ne verbi vetustas, novitas aut Insolentia Lectoris offendat aures, necesse est eum hoc modo præfari veniam, *Ut dicam antiquè. Ut Poeta loquuntur. Ut Recentium more loquar. Ut Prisci olim loquebantur. Ut verbo utar Enniano. Dicam Græcè*

Græcè, quò dicam meliùs. Ipsissimus, ut Plauti more loquar. Si mihi permittas vulgato more loqui. &c.

Phil. Melancth.

M*Odus adhibendus est in locupletandis præceptis, ne deterreantur Adolescentes prolixitate.*

Quare, *Pontani Institutionem Poëticam, Buchleri Elegantias, Clarki Ducem Poëticum,* Reliquáque id genus docentium Adminicula præsentissima, si modò apud se Magister tam studiosè consideraverit, ut errantes pueros ex iis pro re natâ semper commonefaciat & doceat; Operæ fortasse pretium ei non videbitur, Hæc & hujusmodi Auditoribus suis proponere ordine cognoscenda, ut qui ad alias operas pensáque alia, quæ nimirum ipsis & ludo magis conformia & propria sunt comperta, vivam stat mque præceptoris Institutionem multo justiùs & fructuosiùs expectare habeant.

Submonitio. An Item. *ad pa.* 21. *suprà.*

HAving loved, having taught, having-red, having heard, and the like, whereunto in Latine there are answering no Participles of the præter-tense, derived of Deponents or Commons; are made in Latine by *postquam, simulac, ex quo,* or something like, and some præter-perfect-tense of a verb Active. As, &c.

5. Some right-profitable observations both for construing and making of Latine. ad pa. 34. suprà.

First; Take you good heed, that those things which now have gotten firm footing in our mother-tongue, do not deceive and abuse you; namely, our Brief-speakings, our Words in Common, our Transpositions and our Ellipses; such as, &c.

Second; Names of places, of times, of metals, and other Nounes material, which in Latine sometimes indeed are Substantives; you notwithstanding, when they are set before other Substantives, and do fitly answer the question, what, put before the Substantive, are to express in Latine, not by Substantives, but by Adjectives Local, Material, &c. As, &c.

Third; You, your, and of-yours, If haply you bespeak many, are in Latine vos and vester; If some one, tu and tuus; as, &c. So, Thy Majesty, thy Goodness, thy Wisdom, &c. when we speak to God. But to the King, Princes, and great men, *vestra Majestas*, Your Highness, your Grace, your Lordship, &c.

Fourth; Him, her, it, its, them, their, As often as they will endure self or own, without a plain solœcism to be joyned to them, are made in Latine by *sui* and *suus*; as, &c.

Fift; Self and own, when they are utter'd with

with a kind of emphasis, most commonly are thus rendred. Self or Own. &c.

Sixt; The reflexive Pronouns, *sui* and *suus*, are never used after the first or second person; As, &c.

Seventh; After tot talis and tantus, the Relatives quot, qualis and quantus, in English are as; as *Præbe te talem, &c.*

Ovid. *Meq; tot adversis cumulat, quot littus arenas,*

Quotq; fretum pisces, ovaq; piscis habet.

——As the shoar hath sands; as the sea [hath] Fishes; and as a Fish, Eggs, *.i.* Spawn-kernels.

Idem. *Tot mala sum passus, quot in æthere sidera lucent,*

Parvaq; quot siccus corpora pulvis habet.

——As there shine stars in the Firmament, and as the dry dust hath small bodies.

But when they are not-Relatives, they signifie several things: as, *Quali fide, quali pietate, &c.*

Quod quò magis intelligi posset, fingere jubebat animo tantâ incitatum aliquem voluptate corporis, quanta percipi possit maxima. Cat. Maj. ———As possible can be perceived. *Maxima, Pleonasmus festivitatis.*

Eighth; As-often-as Latine Neuters are sufficient for English Passives: The Present-tense in English is made by the Latine Præter-perfect-tense: the Præterimperfect-tense, by the Præter-plu-perfect-tense; As, &c.

Ninth; Among the Latines, an Adverb of denying, or forbidding, is alwayes set before the Verb, contrary to what we English do; As, &c. Before Adiectives, none is often used for not; As, &c.

Tenth; But for onely is in Latine, *tantùm, modò, solùm*; as, &c. But, that is, but that (between a Negative, or Interrogative and a Verb) is *quin, qui non, ut non*; as, &c. But .i. except, (governing a case) *præter*; as, &c. But .i. except, unless (after an Interrogation or Negation) is *nisi, præterquam*; as, &c. *Non possum non legere*, I cannot but read, is a peculiar form, and all like it.

Eleventh; A Noune repeated, with a Præposition coming between, is an Adverb; as, &c.

Twelfth; *Quin*, when 'tis Interrogative is as much as *Quî non? or Cur non?* as, &c.

Thirteenth; The Encliticals *que* and *ve* are to be tailed to that word only, which they couple to the foregoing: as, &c. The Interrogative *ne*, to the first word of the question: as, &c.

Fourteenth; As often as you may change the English, of, for the Præposition concerning, it is the Præposition de in Latine: as, &c.

Fifteenth; In these and such like English speeches, Ovids works, &c. our English tongue seems to have imitated the Latine (which uses ever and anon to set the latter of two Substantives before the former) for Grammatically they should be, The works of Ovid, &c.

Note

Note by the way: As often as you can change the sign of, into the tayling s or his; that of is then alwayes a sign of the Genitive case.

Sixteenth; To and into after Verbs and Participles signifying motion to a place, are alwayes the Latine Præpositions in (governing an Accusative Case) and ad; As, &c.

Seventeenth; Words of many syllables in (ing) are Substantives (not Participles of the present-tense, or Gerunds.)

1. When they admit a plural ending in s; as, &c.
2. When they have an Adjective set before them: as, &c.
3. When the particles a and the go before, and of follows: as, &c.

Eighteenth; Words in ing, after the significations of the Verb *sum*, are Verbs: as, &c. After Verbs of motion, they are first Supines; as, &c.

Nineteenth; The little English word being, among the Latines is for the most part just nothing: as, &c.

Twentieth; These little words (in, with, through, and by) before Nounes personal (God, Men, Angels, &c.) are alwayes Præpositions: as, &c.

An Item. The English Præpositions (by and through) are in Latine *a, ab, ê, propter, juxta*; as, &c.

One and twentieth; In these and the like English speeches; The harder, &c. *Quò* or *Quantò*, answers to the former the; as to the latter, *eò* or *tantò*; as, &c.

Two and twentieth; As for me, &c.

Three and twentieth; Six years since, &c.

Four and twentieth; In our English speech, many times we cannot reach the force of the Verb in Latine, but by adding the particles of, at, to, on, and such like; which therefore in making Latine are to have nothing at all answering unto them: as, &c. *Pendêre spe extremâ dicitur salus alicujus*, Cic. To hang upon a small thred. Howbeit in this case, on and upon most commonly are Præpositions: as, &c.

The very Verb sometimes is omitted: as, &c.

Hither also refer certain Adjectives, such as, &c.

The sixt Supplement. The use of the Gerund in (dum.)

OUr Infinitive Mood is three waies made, either the Gerund in dum, or a Gerundive agreeing with the following Substantive, or the Mood Subiunctive, or Potential, sometimes with the Relative (qui) sometimes with the perfective Coniunction, ut; to wit

1. After Substantives material, such as, &c.

2. After

2. After these Adiectives, aptus, &c. Howbeit in Verse, the Infinitive Mood is many times found after these Adiectives.

3. After the Verbs, Hortor, &c.

Petitoriarum, quæ â pueris in Academiâ Scholas sibi obtestantibus exhiberi soleant, Typi aliquot non-incommodi. ad pa. 78. suprà.

Viro Integerrimo, Magistro. *H.*
C. C. C. Decano vigilantissimo, &c.

V*IR Humanissime, Quasi accola jam sum Academiæ; verus incola nimis esse volui, Scholaris vester. Non quòd doctum aut satis dignum se jam putet, Sed, quò doctus & tuâ gratiâ dignus fiat,* H. *tuus ——— Sic concipit æthera mente.*
Nam, cùm omnes gloriæ & altioris fortunæ incendantur studio, quid ni & pueri? Tua cordata dignitas perpendat, rogo, non qualis jam sit, Sed quis tuo favore, Informatoris diligentiâ, & Numinis benedictione sit futurus brevì

Fâvoris vestri Candidatus
Humilimus,

R. H.

Viro Colendissimo ——— Præsidi longè dignissimo.

Insignissime Præses,

H*Onos alit artes, ut ait Cicero noster*, etiam in *minusculis humani generis characteribus. Nobis pueris quoq; nostra est ambitio*; Mea im*præsentiarum, ut pro innatâ tuâ beneficentiâ* [man*suetudine*] *notaq; ingenii Nobilitate* [Facilitate,] *me puerum indoctum, quò doctior fiam, in vestrorum Scholarium numerum digneris adscribere*. Hic honos *puerilem animum ad omnia magna, summamq;* in *te pietatem eriget incendetq;*.

Favoris tui Cupientissimus,

I. B.

Coll: Magd: Præsidenti longè optimo & spectatissimo &c.

V*IR præstantissime Monuerunt me* nuper pa*rentes mei, concipere se spem aliquam tuæ* in *me gratiæ & favoris. Voluerunt itaq; literariæ mea tenuitatis specimen aliquod tibi exhibeam*; quod & *nunc facio, ut videas quid & quantum* de me puero *duodecimum nunc agente annum sperari* possit in *posterum. Quod nunc tibi offero, Novissimum* est, *quod Eclogariis nobis in quintâ classe* propositum *est exercitamentum. Te vehementer rogo*, faventer *digneris oculo perlustrare; Et, cùm nihil mihi*

magis

magis sit in votis, quàm ut vir doctus & probus evadam, Tibi placeat P--ŭlo tuo Scholaribus Magdalenensibus adnumerato, ad virtutem & literas Animum puerilem incendere atq; inflammare.

Dignitatis tuæ clientulus
indignissimus,
C. P.

Insignissimo viro *D. D. F.* Coll. M. *P.* spectatissimo.

Ornatissime Præses,

Aviculæ quædam æthera cogitant non minùs quàm Aquila; unde nihil mirum, si inter alios multos & Birdulus tuus, Scholaris Magdalenensis titulum locumq; ambiat adfectetq;. Si modò pro summâ, quâ polles benefaciendi & voluntate & facultate, Illum ê triginta tuis unum faceres; Et magna & se majora quædam brevi haberes cum bono numine non cogitantem solùm, sed & patrantem

Dignitatis vestiæ clientulum
humilimum
Johannem B.

Coll. M. *Pr.* spectatissimo *D. D.* &c.

VIR ornatissime, Neq; adhuc potes Birdulum tuum excutere. Ad Scholaris titulum locumq;, quasi dicas ad cœlum summamq; fœlicitatem nimis

nimis miserè cupit advolare. Nisi tu eum ad te traxeris, In terram, hoc est, Servi nescio-cujus Conditionem miseram, ignobilis subsidet. Itaq; miserêre, Vir Optime, periclitantium musarum; quæ, nisi tu prohibeas, Alumnulum suum brevi sunt amissuræ,

Tuæ dignitatis Cultorem
ardentissimum,
I. B.

Viro Integerrimo & doctissimo *D*. &c.

VIR *ornatissime, Rogat efficacissimè, ait quidam, qui rogandi causas exponit; quæ quidem in hâc meâ importunitate, nec nullæ sunt, nec admodum pueriles. Atq; in his primas jure obtinet Præceptoris Incitatio, qui te mihi confirmavit virum beneficum, magnificum, & Beneficia tua, ut supra merita, ita & præter spem quoq;, Beneficiariis tuis non-rarò deferentem. Præceptoris amorem propensissimum excipiunt condiscipulorum affectus & studia; Qui monent, orant, impellunt, cogunt; Et operam, inquiunt, demus sanè, quò, cum annos quatuor simul didicimus, annos plures simul studeamus, incœptaq; à pueris unà cum ætate increscat amicitia, eamq; nos probè intendamus & sanctè, Ex Wainfleti beneficio multos modios salis unà comedentes. Huc accedit patris votum atq; obtestatio, qui, cum, perinde atq; tuipse, verbi Dei est minister, te orat atq; obsecrat, sacerdotali, faveas sanguini potius*

ius quàm infestis Laicis; Qui, quò suo quæstui, um vestro honori, habeant; In id maximè vos cleritos salutare deprehenduntur atq. admirari. Deniq; & Illud te tangat, Præses consultissime, quòd, cum jam ad decimum-quintum usque ætatis annum nec frigidè nec infœliciter musis invigilaverit; Nisi tu tibi Wainfletóque tuo alumnum feceris, Ignobilior, sed quæstuosior, quàm Illa studiorum, est fortasse (Literis sic aversantibus!) St—ŭlum tuum abreptura Occupatio; quâ quidem Illi nihil gravius aut acerbius potest accidere. Jam antè, Satis novi, tuâ motus misericordiâ, multos tibi adoptâsti filios, pientissimos & non-indignos; Sed nemo est, qui Deum, te & literas magis ex animo est culturus, quàm

Dignitatis tuæ Orator devotissimus
G. St.

Insignissimo viro, Coll: M. Præsidi Ornatissimo, *D.* &c.

VIR *Spectatissime, In Candidatorum populo adest & B—ŭlus tuus; qui, cum duos jam ferè annos tuo Collegio vicinus fuerit, Ejus cœleste Oratorium sic admiratur, ut bis quotidiè in eo deum suum adoret; Ejus Luco & ambulacris adeò capitur, ut, quicquid habeat otii â Scholæ pensis, illud apud vos aut ambulando aut honestè lusitando soleat conterere; & nullus dubitat, quin cætera omnia paria sint. Quare non dubitavit tuam, Præses Optime,*

me, rogare dignitatem, quò Wainfleto tuo facias alumnum tibi filiolum & Collegii Scholarem. Quod cum feceris, non tam beatum feceris, quàm gratum; Et non pietatis solùm & doctrinæ bonorúmque morum, sed &

Tuæ dignitatis studiosissimum
C. B.

Coll: M. Præsidi spectatissimo, *D.* &c.

R*Eus est miseriæ suæ, vir consummatissime, qui remedium non quærit; Morbique sui est Causa, qui medicum non solicitat. Quo nomine W--ulus tuus, cùm & auditu sit non solertissimo, & hæc illius aurium non-desperata gravitas nullâ re magis relevetur, quàm audiendo multa; Te rogat, Collegii tui Scholarem facias, promoveásque ad audiendum ea, quæ in Sacello & Aulâ dicuntur, quemadmodum hâc spe atque expectatione ea nunc avidus haurit, quæ in ludo Grammaticali, clarâ voce præceptoris edocentur. De beneficio tanto nihil potest te dignum spondere, nisi quòd certo certius habiturus es, nec ad præcepta tua surdum, nec ad studia & bonos mores tardum*

Dignitatis tuæ Clientulum
humilimum,
Th. W.

Viro

Viro colendissimo *D.*&c. Coll. M. Præsidi Ornatissimo, &c.

IAM tertiâ vice (P. clarissime) supplicat P—*ŭlus tuus , idq; non, ut olim, ex mandatis* parentum *& solo præceptoris ore, sed ex se pluri-* mùm. *Incipiunt ei nunc cordi esse Bonæ literæ, per-* placere *scriptores prisci, posse capi ad Humanitatem* simul *& pietatem eruditio. Ad hæc omnia, videt* quantis *commodis & subsidiis supra nos Oppidanos* fruantur *Collegii Scholares. Quare non modò ite-* rum *atque iterum (ut Cicero noster) Sed & tertiâ* vice *atq; iterum te rogat atq; obsecrat P*—*ŭlus tuus,* se in *Wainfleti tui conscribas familiam, Collegii-* que *Scholarem efficias. Exaudi, P. Optime, pueriles* preces; *Et gratias rependet non pueriles & fluxas,* sed *viriles & benè confirmatas*

Pietatis, Literarum & Tuæ
dignitatis studiosissimus
C. P.

Coll: M. P. Longè spectatissimo, *D.* &c.

Ornatissime P.

SAbbato novissimo parentes meos invisebam. De tuâ *in me & ipsos gratiâ & benevolentiâ tibi* mille *salutes & gratias impertiunt. Sin verò per* tuam *benignitatem Collegii tui Nobilissimi Schola-* ris *nunc adscribar, Nequeo dicere quanto illis fu-*

turum

turum ſit gaudio & ſolamini. Et me quod attinet, Collegii tui Accola jam per menſes aliquod factus, tot in illo virtutis exempla, tot ſtudiorum commoda videor mihi obſervâſſe ut nihil mihi antiquius eſſe poſſit. quam ut per te fiam verus illius Incola; atq; ita commodis illis fruar, exemplis immorer,

Tuæ dignitatis ſervulus &
Orator devotiſſimus
L. O.

Februarii dies Romano-Barbari in Anno Bissextili. ad pa. 81. *suprà*.

1mo	Cal. Februariis.	
2do	4to	Nonas Febr.
3tio	3tio	Nonas Febr.
4to	Pridiè	Nonas Febr.
5to	Nonis Febr.	
6to	8vo	Idus Febr.
7mo	7mo	Idus Febr.
8vo	6to	Idus Febr.
9no	5to	Idus Febr.
10mo	4to	Idus Febr.
11mo	3tio	Idus Febr.
12mo	Pridiè	Idus Febr.
13tio	Idibus Febr.	
14to	16to	Cal. Martias.
15to	15to	Cal. Martias.
16to	14to	Cal. Martias.
17mo	13tio	Cal. Martias.
18vo	12mo	Cal. Martias.
19no	11mo	Cal. Martias.
20mo	10mo	Cal. Martias.
21mo	9no	Cal. Martias.
22do	8vo	Cal. Martias.
23tio	7mo	Cal. Martias.
24to	Bis-6to	Cal. Martias.
Bis-24to	6to	Cal. Martias.
25to	5to	Cal. Martias.
26to	4to	Cal. Martias.
27mo	3tio	Cal. Martias.
28vo	Pridiè	Cal. Martias.

Hanc Bissextilis ordinandi rationem apud nos Anglos tantùm in desuetudinem abiisse, probat Statutum Anno 21. Hen. tertii: *Cujus, inter alia, hæc sunt verba;* —The day encreasing in the Leap-year, shall be taken and reckoned of the same Moneth wherein it groweth, and that day, and the day next going before, shall be accounted for one day.

Submonitio.

PRO duobus hisce Junii & Februarii exemplaribus, Reliquorum mensium Schemata, ope Regu*larum â magistro expositarum, continuare* haben*Pueri ipsi in Classibus sextâ & septimâ.*

Arma virumq; canit, tenui modulatus avenâ
Sylvestrem musam, *Tityre tu patulæ.*
Tityre tu patulæ , cecinit molimine primo
Postera qui repetens, *Arma virumq; canit.*

Erratum. Pag: 58. Lin: 9.

Nil mihi : rescri : bas at : tămĕn ī : psĕ vĕni.
Non; *vestri : tamen : ipse veni.*

Submonitiones duæ.

1 ma *Anapæstorum in fine soni lugubres (vivâ scientis magistri voce apud pueros efformandi) hanc scansionis duritiem abundè compensabant.*

Subm. 2.da *Pentametrum, cum unâ mensurâ brevius sit Hexametro; Etiam brevius Illo â fronte, unius pedis spatio, scribi debet.*

FINIS.